

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΓΙΑ

π.μ.σ.

ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων - Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου
Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων - Πανεπιστήμιο Πειραιά

Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό
Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη και Αυτοδιοίκηση»

Τίτλος Διπλωματικής

«Χρηματοδότηση Κοινωνικής Πολιτικής στους ΟΤΑ. Προβλήματα και Προοπτικές»

Ονοματεπώνυμο

ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

ΚΟΤΙΟΣ ΑΓΓΕΛΟΣ
ΜΑΝΩΛΗΣ ΚΟΥΤΟΥΛΑΚΗΣ

Κόρινθος, Σεπτέμβριος 2018

Department of Political Studies and International Relations - University of Peloponnese

Department of Economics - Democritus University of Thrace

Department of Economics - Aristotle University of Thessaloniki

Department of Business Administration - University of Piraeus

**Interuniversity Interdepartmental
Master Program in
«Local and Regional Government and Development»**

Thesis Title

« Financing Social Policy in Local Authorities. Problems and Prospects »

Name

DIMOPOULOS ANDREAS

SUPERVISORS

KOTIOS ANGELOS,
MANOLIS KOUTOULAKIS

Corinth, September 2018

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Αρχικά, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους επιβλέποντες καθηγητές μου για τη βοήθεια και την καθοδήγησή τους κατά τη διάρκεια εκπόνησης της διπλωματικής εργασίας.

Επιπλέον, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλα τα κοντινά μου πρόσωπα, την οικογένεια μου και τους φίλους μου για την υποστήριξή τους κατά τη συγγραφή της παρούσας διπλωματικής εργασίας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα διπλωματική εργασία έχει ως θέμα τη «Χρηματοδότηση Κοινωνικής Πολιτικής στους ΟΤΑ. Προβλήματα και Προοπτικές.

Εξετάζονται, η έννοια της κοινωνικής πολιτικής και οι φορείς της, ενώ παράλληλα εντοπίζονται και ορισμένες ελλείψεις της, όπως και οι διαφορές μεταξύ της κοινωνικής πολιτικής Ελλάδας Ευρώπης. Επιπλέον, παρουσιάζεται συνοπτικά το Ευρωπαϊκό πλαίσιο της κοινωνικής πολιτικής καθώς και τα χρηματοδοτικά προγράμματα της Ε.Ε.

Πιο συγκεκριμένα, η παρούσα διπλωματική εργασία εστιάζει στην ανάλυση του φαινομένου της φτώχειας στο Δήμο της Πάτρας που σκοπός είναι να αναδειχθεί η σημασία των Δομών Άμεσης Αντιμετώπισης του συγκεκριμένου προβλήματος. Επίσης αναφέρονται οι Δομές Κοινωνικής Πολιτικής της Πάτρας, η οικονομική στρατηγική του Δήμου Πατρέων εστιάζοντας στην εφαρμογή Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (Β.Α.Α.) καθώς και στον αναπτυξιακό στόχο για την άμεση αντιμετώπιση των προβλημάτων.

ABSTRACT

The title of the present dissertation is "Financing Social Policy in Local Authorities. Problems and Prospects".

More specifically, the concept of social policy and its public operators are being examined. Simultaneously, some major deficiencies as well as the differences between the social policy of Greece and Europe will be discussed. In addition, the European social policy frameworks as well as EU funding programs are briefly presented.

Furthermore, the current thesis concentrates on the analysis of the phenomenon of poverty in the Municipality of Patras aiming at highlighting the importance of the Structures of Immediate Response for this problem. The social policy structures of Patras and the economic strategy of the Municipality of Patras are also presented, focusing on the implementation of Sustainable Urban Development as well as the development of objectives to immediately deal with the aforementioned problems.

Περιεχόμενα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	
ABSTRACT.....	
1. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ.....	1
1.1. Η έννοια της κοινωνικής πολιτικής.....	1
1.2. Στόχος της κοινωνικής πολιτικής.....	1
2. ΑΣΚΗΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ.....	2
2.1. Άσκηση κοινωνικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο	2
2.2. Φορείς Κοινωνικής Πολιτικής.....	4
2.3. Στόχος Συστημάτων Κοινωνικής Πολιτικής.....	6
2.4. Χρηματοδοτικά προγράμματα της Ε.Ε	6
3. ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ.....	8
3.1. Η ευρωπαϊκή κοινωνική πολιτική	8
3.2. Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Μοντέλο και η Τοπική του Διάσταση.....	8
3.3. 7 ^η Έκθεση Πολιτικής Συνοχής.....	10
3.4. Η πολιτική συνοχή και το μέλλον της Ευρώπης	12
3.5. Πολιτική Συνοχή Ελλάδα και Ευρώπη	14
3.5.1. Κοινωνική Πολιτική στην Ευρώπη και Διαχρονική Εξέλιξη.....	14
3.5.2. Κατηγορίες Συστημάτων ανά Ομάδες Κρατών	17
3.5.3. Η περίπτωση του Νότου.....	17
3.5.4. Περίπτωση Ελλάδας.....	18
4.1. Γεωγραφικά Χαρακτηριστικά Δήμου Πατρέων.....	23
4.2. Δημογραφικά Δήμου Πατρέων	24
4.3. Κοινωνικό Προφίλ της Πάτρας	26
4.4. Προϋπολογισμός Κοινωνικών Δράσεων.....	42
5. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΑΤΡΕΩΝ	44
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΜΕΛΕΤΗΣ.....	48
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ.....	50
ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ	50
ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ.....	51
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	51

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

---

1. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

1.1. Η έννοια της κοινωνικής πολιτικής

Η κοινωνική πολιτική περιγράφει, ερμηνεύει, αξιολογεί και προβλέπει τα κοινωνικά φαινόμενα. Επιπλέον αξιοποιεί τα στοιχεία αυτά, έτσι ώστε να γίνει ο σχεδιασμός των διαδικασιών και των μέτρων για να καταπολεμηθούν τα εν λόγω φαινόμενα (Σκαμνάκης, 2005).

Χρειάζεται επίσης να σημειωθεί ότι, το κάθε κράτος έχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιεί ένα σύστημα, ώστε να παρεμβαίνει στην οικονομία και στην κοινωνία μιας χώρας για να αναπτύξει την προστασία και τη βελτίωση της κοινωνικής ευημερίας για όλους τους πολίτες και κυρίως για τα άτομα με ειδικές ανάγκες δείχνοντας φροντίδα και ενδιαφέρον (Κοντιάδης, κ.ά., 2006).

1.2. Στόχος της κοινωνικής πολιτικής

Στόχος της κοινωνικής πολιτικής είναι η πρόληψη και η επίλυση των κοινωνικών προβλημάτων, προκειμένου να βελτιωθεί το βιοτικό επίπεδο, αλλά και η ποιότητα της ζωής των πολιτών. Επίσης περιέχει τα ζητήματα επιδομάτων (τέκνων, ασθένειας), συντάξεων (γήρατος και αναπηρίας), κατοικίας (επιδόματα ενοικίου), απασχόλησης και κατάρτισης (επιδόματα ανεργίας, νέων θέσεων εργασίας, επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση), υγείας (προστασία υγείας, προαγωγή υγείας), τριτοβάθμια εκπαίδευση και εκπαίδευση ενηλίκων), παιδείας (πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια), προσωπικών υπηρεσιών (φροντίδα αναπήρων ή υπερηλίκων στο σπίτι, ΚΑΠΗ) και τέλος προστασίας της μητρότητας και της παιδικής ηλικίας (Σκαμνάκης, 2005).

Οι προνοιακές υπηρεσίες, παρεμβαίνουν και έχουν ως στόχο την φροντίδα σε κάθε άτομο ξεχωριστά, καθώς και την κάλυψη των αναγκών όπως:

- ❖ την υποστήριξη ατόμων με ειδικές ανάγκες και οποιουδήποτε τύπου αναπηρίες.
- ❖ την ενίσχυση της οικογένειας.

- ❖ την προστασία των ηλικιωμένων (τρίτης ηλικίας).
- ❖ την παιδική μέριμνα.

Επιπλέον στους βασικούς στόχους της κοινωνικής πολιτικής συμπεριλαμβάνεται και η ομαλοποίηση ποσοτικών και ποιοτικών προβλημάτων, οι οποίες αναφέρονται στις συνθήκες διαβίωσης ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, αλλά και η εξασφάλιση ενός ικανοποιητικού βιοτικού επιπέδου. Επίσης σχετίζεται άμεσα με την κάλυψη των κοινωνικών αναγκών σε διάφορους τομείς, όπως (Μητάκος, 1993):

- ❖ η υγεία
- ❖ η στέγαση
- ❖ η απασχόληση
- ❖ η ασφάλιση¹

Αξίζει, επιπλέον ν' αναφερθούμε ότι η Κοινωνική Πολιτική αποτελεί ένα αντικείμενο διερεύνησης, το οποίο αντλεί μεθοδολογικούς τρόπους από κλάδους που έχουν σχέση με την κοινωνιολογία, την οικονομική επιστήμη, την πολιτική επιστήμη, το δίκαιο, και την ιστορία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

---

2. Άσκηση Κοινωνικής Πολιτικής

2.1. Άσκηση κοινωνικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο

Ο τρόπος που ασκείται η κοινωνική πολιτική εξαρτάται από τα τρία κύρια μοντέλα άσκησης κοινωνικής πολιτικής τα οποία είναι:

---

¹ <http://socialpolicy.gr/2011/10/%CE%BF%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82-%CE%BF%CF%81%CE%B9%CE%BF%CE%B8%CE%AD%CF%84%CE%B7%CF%83%CE%B7-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CF%83%CF%84%CF%8C%CF%87%CE%BF%CE%B9-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%BA%CE%BF%CE%B9.html>

Το **υπολειμματικό μοντέλο**, που σύμφωνα με αυτό οι υπηρεσίες καλύπτουν μόνο τα ευπαθή μέλη που βρίσκονται σε άσχημη οικονομική κατάσταση. Το κράτος έχει επικουρικό ρόλο και η παροχή φροντίδας δεν είναι ισότιμη.

Τα επίπεδα στα οποία ασκείται η κοινωνική πολιτική, είναι τέσσερα.

- ❖ Σε εθνικό επίπεδο, με αρμόδιο το υπουργείο και τη συνεργασία άλλων σχετικών κρατικών φορέων.
- ❖ Σε τοπικό επίπεδο, με βασικά όργανα την τοπική αυτοδιοίκηση και την περιφέρεια.
- ❖ Σε υπερεθνικό επίπεδο, μέσα από τους θεσμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- ❖ Σε διεθνές επίπεδο με τους διεθνείς οργανισμούς και μέσω των εξειδικευμένων υπηρεσιών.

Το **θεσμικό- αναδιανεμητικό μοντέλο**, όπου η κοινωνική πολιτική καλύπτει με καθολικό τρόπο τις κοινωνικές ανάγκες των ατόμων έξω από τους μηχανισμούς της αγοράς. Πρόκειται για το μοντέλο που αποσκοπεί στην επίτευξη ισότητας μεταξύ των ατόμων.

Το **βιομηχανικό μοντέλο**, στο οποίο η οικονομία της αγοράς συνδέεται με την κοινωνική πολιτική δίνοντας έμφαση στον λειτουργικό της χαρακτήρα, για να καλύπτονται οι ανάγκες σε σχέση με τα προσόντα, την παραγωγικότητα, και την επίδοση στην εργασία. Επιπροσθέτως πηγάζει από διάφορες οικονομικές και ψυχολογικές θεωρίες που υποβάλλονται στα κίνητρα, στη προσπάθεια και την ανταμοιβή. Το πρότυπο αυτό εφαρμόστηκε με κάποιες παραλλαγές στην Μ. Βρετανία.

Οι νέες πολιτικές τοπικής ανάπτυξης προβλέπουν την ένταξη στο σχήμα αποκέντρωσης στο οποίο η άσκηση της Κοινωνικής Πολιτικής από τους ΟΤΑ μέχρι σήμερα διαφαίνεται ότι δεν έχει ενταχθεί ακόμα σε αυτό και δεν ακολουθεί την εκσυγχρονιστική προσπάθεια ενίσχυσης του ρόλου του «τοπικού κράτους» στο πλαίσιο ανασύνταξης του κράτους.²

Η υλοποίηση, ο συντονισμός και ο σχεδιασμός σύμφωνα με πρόσφατες μελέτες στο πλαίσιο της κοινωνικής προστασίας με παρέμβαση της κοινωνικής προστασίας στο ελλειμματικό δημόσιο

---

² http://www.ekdd.gr/ekdda/files/ergasies_esdd/14/12/632.pdf (σελ.20)

μοντέλο και τη Τοπική Αυτοδιοίκηση , παρουσιάζονται σοβαρές αδυναμίες, οι οποίες κατά κύριο λόγο εντοπίζονται:

- 1) Στην αδυναμία στρατηγικής για την προστασία των ατόμων σε κατάσταση ανάγκης και κοινωνικού αποκλεισμού.
- 2) Στις μη ολοκληρωμένες δράσεις εργασιακής ένταξης των ευπαθών ομάδων.

Οι ευπαθείς ομάδες περιορίζονται είτε σε περιστασιακή λήψη επιδομάτων, χωρίς μελλοντική εξέλιξη είτε παραπέμπονται σε παλαιές και ξεπερασμένες μορφές ιδρυματικής περίθαλψης. Αξίζει , επιπλέον ν' αναφερθούμε ότι έχει παρατηρηθεί πρόβλημα στη λειτουργία του προνοιακού συστήματος κοινωνικής φροντίδας σε τοπικό επίπεδο στην οργάνωση, στη διοίκηση και στη χρηματοδότηση καθώς και καθυστερήσεις στις ποιοτικές υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας.

Θα αποτελούσε σοβαρή παράλειψη να μην τονίσουμε ότι οι εσωτερικοί παράγοντες όπως είναι τα οργανωτικά και τα λειτουργικά προβλήματα των Τοπικών Αυτοδιοικήσεων ενισχύονται ακόμα περισσότερο από το χαμηλό βαθμό αποκέντρωσης αρμοδιοτήτων από την κεντρική Διοίκηση.

2.2. Φορείς Κοινωνικής Πολιτικής

Κυριότεροι φορείς κοινωνικής πολιτικής είναι:

- Το κράτος, μέσω των κεντρικών υπηρεσιών (Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης).
- Αποσυγκεντρωμένες υπηρεσίες (επίπεδο περιφερειών).
- Αποκεντρωμένες υπηρεσίες (επίπεδο α' βάθμιων και β' βάθμιων ΟΤΑ.)
- Δημοτικοί οργανισμοί και επιχειρήσεις δηλαδή, νομικά πρόσωπα δημόσιου και ιδιωτικού δικαίου.

- Άλλοι συνεταιρισμοί και επιχειρήσεις³

Το κράτος αποτελεί τον πρώτο φορέα κοινωνικής πολιτικής. Με τη κρατική παρέμβαση στο οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο εξελίχθηκε η κοινωνικοπολιτική προστασία, στην έκταση της οποίας κυριαρχεί σήμερα η κρατική κοινωνική πολιτική, όχι μόνο με το ευρύ πλέγμα της, αλλά και με την παρεχόμενη εγγύηση για την εφαρμογή όλης της προστατευτικής πολιτικής.⁴

Επιπλέον ως φορείς κοινωνικής πολιτικής είναι οι κανόνες που τίθενται από τα μέτρα ώστε να διενεργηθούν, αλλά και οι οργανώσεις ή άτομα που υιοθετούν τους κοινωνικοπολιτικούς θεσμούς. Στη συνέχεια, αναφέρονται και τα εκτελεστικά όργανα της κοινωνικοπολιτικής προστασίας που έχουν στην αρμοδιότητά τους την εφαρμογή αυτών των κανόνων και την παροχή των αναγκαίων μέσων για την υλοποίησή τους.⁵

Οι συνεταιρισμοί είναι ένας ακόμα φορέας που αποτελούν μια μορφή οικονομικής οργάνωσης για άτομα που βρίσκονται σε δύσκολη οικονομική κατάσταση κι έχουν ως σκοπό να αναπτύξουν την ιδιωτική οικονομία των ανθρώπων αυτών. Η ιδιωτική οικονομία αναδεικνύεται και επιτυγχάνεται με την προμήθεια μεγάλων ποσοτήτων αγαθών σε χαμηλές τιμές ή ακόμα και με την παραγωγή τους που διατίθενται στην αγορά χωρίς να διαμεσολαβήσουν κερδοσκόποι διανέμοντας έτσι το πλεόνασμα στους συνεταιίρους. Ανάλογα με το σκοπό που έχουν διακρίνονται σε καταναλωτικούς, οικοδομικούς, πιστωτικούς, παραγωγικούς και γεωργικούς συνεταιρισμούς. Οι συνεταιρισμοί και μόνο αυτοί αποτελούν φορείς κοινωνικής προστασίας, αυτό διότι κάθε συνέταιρος έχει μία ψήφο κατά κανόνα και έτσι η λειτουργία του συνεταιρισμού πραγματοποιείται με λειτουργικό τρόπο .(Σκαμνάκης, 2005).

Το πεδίο άσκησης και ανάπτυξης της κοινωνικής πολιτικής και προστασίας με φορέα την επιχείρηση αποτελείτε από επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, οι παιδικοί σταθμοί, τα εστιατόρια, τα θέρετρα, η πρόσθετη υγειονομική περίθαλψη και ασφάλιση και ιδιαίτερα οι ανθρώπινες σχέσεις μεταξύ των εργαζόμενων στις επιχειρήσει

---

³ Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ό.π., σελ. 70-75

⁴ Κασσιανή Πανουτσοπούλου, ό.π., σελ 65-68.

⁵ Γιάννης Βαρδακούλας, ό.π., σελ.305-306

2.3. Στόχος Συστημάτων Κοινωνικής Πολιτικής

Η κοινωνική ασφάλεια και η προστασία των μελών της κοινωνίας ζητούμενο είναι τα συστήματα της κοινωνικής πολιτικής. Ο ορισμός που δίνεται από το ινστιτούτο τοπικής αυτοδιοίκησης για τα συστήματα κοινωνικής προστασίας είναι: «Τα συστήματα κοινωνικής ασφάλειας (ή προστασίας) αποσκοπούν στην επίτευξη του στόχου της κοινωνικής ασφάλειας, δηλαδή στην προστασία του πληθυσμού από καταστάσεις που επιφέρουν απώλεια ή μείωση των πηγών συντήρησης, στην προληπτική ή επανορθωτική προστασία της υγείας, στην εξασφάλιση απασχόλησης και τη διατήρηση της ικανότητας για εργασία, στην εγγύηση ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης και στη διασφάλιση της δυνατότητας κάθε ατόμου να συμμετέχει ενεργητικά στην οικονομική και κοινωνική ζωή»⁶.

Ο όρος για την κοινωνική προστασία στη βιβλιογραφία διαφοροποιείται από τον ορισμό της κοινωνικής ασφάλειας, καθώς στον πρώτο προσαρμόζονται και τα εθελοντικά προγράμματα που δεν περιλαμβάνονται σε κάποια νομοθετική ρύθμιση. Όταν αναφερόμαστε για το σύστημα κοινωνικής ασφάλειας, συνήθως δεν γίνεται λόγος μόνο σε έναν κοινωνικοπολιτικό στόχο, αλλά στο σύνολο των στόχων αυτών⁷.

2.4. Χρηματοδοτικά προγράμματα της Ε.Ε

Τα κύρια προγράμματα χρηματοδότησης της απασχόλησης και της κοινωνικής πολιτικής είναι:

Το πρόγραμμα PROGRESS⁸

Το χρηματοδοτικό εργαλείο PROGRESS είναι ένα πρόγραμμα για τον συντονισμό των πολιτικών της ΕΕ στους εξής τομείς:

- Καταπολέμηση των διακρίσεων
- Συνθήκες εργασίας
- Ισότητα των φύλων
- Απασχόληση
- Κοινωνική ένταξη και προστασία

⁶ Κοντιάδης, Ξ., Καλατζής, Ν., Μίχος, Λ., Μπιτσάνη, Ε., Τσέκος, Θ., (2006), «Κοινωνική Πολιτική και ΤΑ, Τελική Έκθεση», Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Αθήνα, σελ. 6

⁷ Κρεμαλής, Κ.Δ., (1985), «Δίκαιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων», Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα, σελ. 22

⁸ <http://ec.europa.eu/social/home.jsp?langId=el>

Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)⁹

Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) είναι ένα από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ε.Ε., το οποίο έχει ως σκοπό την προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, δηλαδή τη μείωση των διαφορών στα κράτη μέλη και τις περιφέρειες της Ε.Ε. Επίσης είναι προσηλωμένο στην ανάπτυξη της απασχόλησης στην Ε.Ε. Βοηθά τα κράτη-μέλη να εφοδιάσουν καλύτερα το εργατικό δυναμικό και τις εταιρίες της Ευρώπης, προκειμένου να αντιμετωπίσουν νέες, παγκόσμιες προκλήσεις.

Ο Ευρωπαϊκός μηχανισμός μικροχρηματοδοτήσεων "Progress"¹⁰

Για την ίδρυση μικρής επιχείρησης, ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Μικροχρηματοδοτήσεων Progress, έχει ως σκοπό να αυξάνει τη διαθεσιμότητα μικροπιστώσεων, δηλαδή μικρών δανείων. Ο μηχανισμός αυτός δεν χρηματοδοτεί απευθείας επιχειρηματίες, αλλά δίνει τη δυνατότητα σε επιλεγμένους παρόχους μικροχρηματοδοτήσεων στην ΕΕ να αυξήσουν τα ποσά που δανείζουν, με τις ακόλουθες ενέργειες:

- Παρέχει εγγυήσεις σε παρόχους μικροχρηματοδοτήσεων, και κατά συνέπεια αναλαμβάνει από κοινού τον κίνδυνο ζημίας.
- Χρηματοδοτεί την αύξηση των ποσών που διατίθενται για μικροδάνεια.
- Οι πάροχοι μικροπιστώσεων μπορεί να είναι ιδιωτικές ή δημόσιες τράπεζες, μη τραπεζικά ιδρύματα μικροπιστώσεων και μη κερδοσκοπικές οργανώσεις.

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠ)¹¹

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση παρέχει στήριξη σε άτομα που χάνουν τη θέση εργασίας τους, για παράδειγμα, όταν μεταφέρεται μια επιχείρηση σε χώρες εκτός ΕΕ η όταν κλείνει, εξαιτίας της παγκόσμιας οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης.

Το ΕΤΠ μπορεί να χρησιμοποιείται μόνο στις περιπτώσεις απόλυσης άνω των 500 εργαζομένων από μία εταιρεία (περιλαμβανομένων των προμηθευτών και των παραγωγών επόμενων σταδίων) ή απόλυσης μεγάλου αριθμού εργαζομένων από έναν συγκεκριμένο κλάδο σε μία ή περισσότερες γειτονικές περιοχές.

⁹ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?publd=7950&langId=el&catId=738&furtherPubs=yes&>

¹⁰ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=836&langId=el>

¹¹ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=el&catId=326&>

Το ταμείο αυτό μπορεί να χρηματοδοτεί έως και το 60% του κόστους σχεδίων παροχής βοήθειας σε εργαζομένους που απολύονται, διότι ο συνολικός ετήσιος προϋπολογισμός του ΕΤΠ ανέρχεται σε 150 εκατ. ευρώ για την περίοδο 2014-2020., ώστε να βρουν νέα θέση εργασίας ή να δημιουργήσουν δική τους επιχείρηση.

Υπεύθυνες για τη διαχείριση και την εφαρμογή των σχεδίων που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠ είναι οι εθνικές και περιφερειακές αρχές των κρατών μελών. Κάθε σχέδιο διαρκεί 2 χρόνια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

---

3. ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

3.1. Η ευρωπαϊκή κοινωνική πολιτική

Το παρόν κεφάλαιο εστιάζεται στη κοινωνική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μέσω των ευρύτερων στόχων της που αναφέρετε στη προώθηση των πολιτικών και οικονομικών μέσων προώθησής στο τοπικό επίπεδο, που και αποτελεί τμήμα ενδιαφέροντος της παρούσας μελέτης.

Το πλαίσιο της κοινωνικής πολιτικής δεν καθορίζεται αποκλειστικά και μόνο από τις τοπικές και εθνικές πολιτικές. Στην τελική διαμόρφωση των συστημάτων κοινωνικής πολιτικής συμμετέχουν κράτη και διεθνείς οργανώσεις που συνεργάζονται μεταξύ τους για την επίτευξη των στόχων και τον σχεδιασμό πολιτικών για τη κοινωνική προστασία και φροντίδα (Collins et al, 1992). Στην προκειμένη περίπτωση η Ευρωπαϊκή Ένωση βρίσκεται στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος λόγω του θεσμικού της ρόλου στη διαμόρφωση τέτοιων πολιτικών.

3.2. Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Μοντέλο και η Τοπική του Διάσταση

Η Ευρωπαϊκή Ένωση στο τομέα της κοινωνικής πολιτικής αποτελεί τον πιο οργανωμένο μηχανισμό παρέμβασης σε θεσμικό επίπεδο. Όχι μόνο θέτει τις προτεραιότητες και τη στρατηγική, αλλά έχει την δυνατότητα να διασφαλίζει τους απαραίτητους πόρους για την υλοποίηση των τομεακών προγραμμάτων που σχεδιάζει (I.T.A., 2006).

Βασικά χαρακτηριστικά του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου (ΕΚΜ) αποτελούν:

- η κοινωνική προστασία
- η κοινωνική αλληλεγγύη
- η κοινωνική δικαιοσύνη
- η ισότητα σε όλα τα επίπεδα
- η αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού

Το (ΕΚΜ) ορίστηκε από τις ευρωπαϊκές χώρες και με την προσπάθεια αυτών μετά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο θεώρησαν ότι θα πετύχαιναν την πρόοδο και την ανάπτυξη μιας κοινωνίας η οποία, οργανώνεται σε συλλογικό επίπεδο για την άμεση αντιμετώπιση όλων των κινδύνων που απειλούν την ποιότητα ζωής τους. (Τράντας, 2004).

Στην Ε.Ε. φέρεται να επικρατούν τέσσερα διαφορετικά κοινωνικά μοντέλα τα οποία διαμορφώνονται σε τέσσερις διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές και είναι τα εξής:¹²

- Μοντέλο των Βόρειων χωρών
- Μοντέλο Ηπειρωτικών Ευρωπαϊκών χωρών
- Αγγλοσαξονικό μοντέλο
- Μεσογειακό μοντέλο

Το μοντέλο των Βόρειων χωρών μπορεί να μη παρέχει πλήρη προστασία για τους εργαζόμενους αλλά παρέχει οφέλη στους άνεργους.

Το μοντέλο των Ηπειρωτικών Ευρωπαϊκών χωρών δε παρέχει μόνο προστασία στα μελή των κοινωνιών που εργάζονται αλλά παρέχει οφέλη στους μη έχοντες εργασία.

Το Αγγλοσαξονικό μοντέλο παρέχει ίδια οφέλη στους ανέργους με αυτά του μοντέλου των Βόρειων χωρών, όμως δε παρέχει μεγάλο βαθμό προστασίας της εργασίας από τα υπόλοιπα μοντέλα.

Τέλος, το Μεσογειακό μοντέλο σε αντίθεση με αυτό των Βόρειων χωρών δεν παρέχει οφέλη στους μη έχοντες εργασία, αλλά παρέχει σημαντική προστασία στους εργαζόμενους (Κωστής Π., 2013).

Παρά τις προφανείς διαφορές τους το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Μοντέλο ορίζεται από τις αρχές της κοινωνικής δικαιοσύνης, της σύνδεσης της αποτελεσματικής κοινωνικής πολιτικής με την οικονομία και την ανάπτυξη. Αξίζει όμως να σημειωθεί ότι συγκρίνοντάς τα διαφέρουν μεταξύ τους ως προς τον τρόπο λειτουργίας τους.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω μοντέλα γίνεται κατανοητό ότι βασικός στόχος της

¹² Βρεττός Αλέξανδρος - Σχεδιασμός Κοινωνικής Πολιτικής ΟΤΑ "Οι τυπολογίες του κοινωνικού κράτους" κεφάλαιο 2.1.2

Ευρωπαϊκής Πολιτικής είναι η εξασφάλιση ενός καλύτερου και ανώτερου βιοτικού επιπέδου για όλους τους πολίτες.¹³ Είναι γνωστό ότι, η κάθε πολιτική ξεχωριστά αποτελείται από κεντρικό σχεδιασμό και για να έχει αποτέλεσμα θα πρέπει να υπάρχει ενεργό δράση και συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών φορέων, όπως συμβαίνει άλλωστε και με την ευρωπαϊκή κοινωνική πολιτική.

Ο ρόλος της τοπικής ανάπτυξης για τη καταπολέμηση της ανεργίας και την αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού αναγνωρίστηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε συνεργασία με τα υπόλοιπα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα από το 1989 και έπειτα. Ωστόσο όμως δεν υπήρχε το θεσμικό πλαίσιο που επέτρεπε στους τοπικούς φορείς να αναπτύξουν δράσεις με στόχο την αντιμετώπιση των παραπάνω.

Μέσω των τοπικών πρωτοβουλιών και τα Σύμφωνα απασχόλησης κατά την τελευταία κυρίως δεκαετία υλοποιήθηκαν στοχευμένες δράσεις για την αντιμετώπιση τους (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2003).

Στο "Χάρτη των Θεμελιωδών Κοινωνικών Δικαιωμάτων των Εργαζομένων" γίνεται εκτενής αναφορά όσον αφορά τις κοινωνικές υπηρεσίες σχετικά με το σκοπό, την οργάνωση, τη χρηματοδότηση, τη στελέχωση και τη λειτουργία αυτών. Επίσης στο χάρτη γίνεται περιγραφή με τέτοιο τρόπο που τα κράτη μέλη θα εξασφαλίσουν το δικαίωμα των πολιτών για πρόσβαση στην αγορά εργασίας, στην επαγγελματική κατάρτιση, στην κοινωνική προστασία, στις ίσες ευκαιρίες, στην υγεία και την ασφάλεια στην εργασία.

3.3. 7^η Έκθεση Πολιτικής Συνοχής

Τα προγράμματα που υποστηρίζονται από τα ακόλουθα ταμεία καλύπτονται από τη Πολιτική Συνοχή και είναι τα εξής:

- Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ),
- Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)
- Ταμείο Συνοχής (ΤΣ). Είναι επίσης γνωστή ως περιφερειακή πολιτική.

Η κύρια επενδυτική πολιτική της ΕΕ είναι η πολιτική συνοχή, παρέχοντας χρηματοδότηση που αντιστοιχεί στο 8,5 % των δημόσιων επενδύσεων κεφαλαίου στην ΕΕ, ποσοστό που ανέρχεται στο 41 % για την ΕΕ και σε πάνω από το 50 % σε ορισμένες χώρες.

Οι επενδύσεις αυτές προσθέτουν αξία σε ευρωπαϊκό επίπεδο καθώς συμβάλλουν:

---

¹³ Άρθρο 136 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας

- Στον στόχο της Συνθήκης για τη μείωση των ανισοτήτων, ιδίως στο βιοτικό επίπεδο και στο κατά κεφαλή εισοδήματος, καθώς και στις ευκαιρίες απασχόλησης αλλά και στην κοινωνική ένταξη.
- Στα ευρωπαϊκά δημόσια αγαθά όπως η ενεργειακή και η περιβαλλοντική μετάβαση, η καινοτομία και οι ψηφιακές υποδομές, η μείωση του κινδύνου καταστροφών, η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και οι κοινωνικές επενδύσεις, οι δεξιότητες, οι δημόσιες και ευφυείς μεταφορές.
- Στα δευτερογενή οφέλη για τις χώρες που δεν χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Συνοχής, τα οποία προκύπτουν από την αύξηση των εμπορικών συναλλαγών αλλά και από τα διασυνοριακά, διακρατικά και διαπεριφερειακά προγράμματα.

Οι ομιλητές του Φόρουμ για τη Συνοχή τον Ιούνιο του 2017 τόνισαν ότι η ενωσιακή προστιθέμενη αξία της πολιτικής συνοχής βοήθησε τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες να αμβλύνουν την υστέρησή τους και όλες τις περιφέρειες να επενδύσουν στις προτεραιότητες της ΕΕ ώστε να ανταποκριθούν σε νέες προκλήσεις.¹⁴

Οι χώρες που δεν χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Συνοχής ωφελούνται από τα δευτερογενή πλεονεκτήματα των επενδύσεων στις χώρες συνοχής τόσο άμεσα (μέσω πωλήσεων επενδυτικών αγαθών) όσο και έμμεσα (λόγω υψηλότερου εισοδήματος και, συνεπώς, αύξησης των εμπορικών συναλλαγών). Το ένα τέταρτο της αύξησης αυτής αναμένεται να προέλθει από τα δευτερογενή οφέλη της χρηματοδότησης στις χώρες συνοχής και έως το 2023 τα προγράμματα της περιόδου 2007–2013 εκτιμάται ότι θα αυξήσουν κατά 0,12 % το ΑΕγχΠ των εκτός Ταμείου Συνοχής χωρών. Λόγω των στενών εμπορικών συνεργασιών τους το αποτέλεσμα αυτό είναι ιδιαίτερα έντονο για την Αυστρία και τη Γερμανία.

Τα προγράμματα της περιόδου 2014–2020 προβλέπουν τη στήριξη 1,1 εκατομμυρίου ΜΜΕ, οδηγώντας άμεσα στη δημιουργία 420.000 νέων θέσεων εργασίας. Στόχος είναι να βοηθήσουν περισσότερους από 7,4 εκατομμύρια ανέργους να βρουν θέση εργασίας, καθώς και να βοηθήσουν περισσότερα από 8,9 εκατομμύρια άτομα να αποκτήσουν νέα προσόντα. Επίσης από τα προγράμματα αυτά θα επωφεληθούν 2,2 εκατομμύρια άτομα για έξι μήνες από την ολοκλήρωση κατάρτισης.¹⁵

¹⁴ Η 7η έκθεση για την οικονομική, την κοινωνική και την εδαφική συνοχή σελ. xxiii

¹⁵ Η 7η έκθεση για την οικονομική, την κοινωνική και την εδαφική συνοχή σελ. xxiv

3.4. Η πολιτική συνοχή και το μέλλον της Ευρώπης

Η μελλοντική χρηματοδότηση για διασυνοριακή συνεργασία θα πρέπει να συνεχίσει να δίνει ιδιαίτερη σημασία σε τομείς όπου η προστιθέμενη αξία της ΕΕ είναι υψηλή ώστε να αυξηθούν οι πιθανότητες επίλυσης διασυνοριακών προβλημάτων, όπως είναι τα κενά και η έλλειψη σύνδεσης σε διάφορους πολιτικούς τομείς, συμπεριλαμβανομένων των μεταφορών. Να σημειωθεί ακόμη ότι θα μπορούσαν επίσης να ληφθούν υπόψη οι ανάγκες ανάπτυξης θεσμών και η διαχείριση των δημόσιων υπηρεσιών σε γειτονικές παραμεθόριες περιοχές.

Γενικότερα, η συνολική χρηματοδότηση της ΕΕ πρέπει να επικεντρώνεται σε τομείς στους οποίους μπορεί να επιτευχθεί η υψηλότερη προστιθέμενη αξία της ΕΕ όπως αναφέρεται στο έγγραφο προβληματισμού για τα οικονομικά της ΕΕ.

Η Πολιτική Συνοχή πρέπει να επικεντρώνεται στους τομείς:

- Απασχόλησης
- Κοινωνικής ένταξης
- Κλιματικής αλλαγής
- Δεξιότητες
- Έρευνας και Καινοτομίας
- Ενεργειακής και περιβαλλοντικής μετάβασης

Όλοι αυτοί οι τομείς έχουν προσδιοριστεί ως οι τομείς στους οποίους πρέπει να επικεντρώνεται η πολιτική συνοχής.

Επιπλέον, το έγγραφο προβληματισμού αναφέρεται και σε άλλους τομείς που είναι εξίσου σημαντικοί όπως η στήριξη για τις ΜΜΕ αλλά και η αντιμετώπιση της μετανάστευσης και της παγκοσμιοποίησης. Τομείς στους οποίους η πολιτική συνοχής δε θα έχει όχι μόνο θετικές αλλά και άμεσες συνέπειες.

Εκτός από το θέμα της εδαφικής κάλυψης και των επενδυτικών προτεραιοτήτων, το έγγραφο προβληματισμού εξετάζει κάποιους σημαντικές ενέργειες που θα μπορούσαν να βελτιώσουν σε μεγάλο βαθμό την εφαρμογή της πολιτικής συνοχής:

- Η συγχρηματοδότηση σε εθνικό επίπεδο για την πολιτική συνοχή θα μπορούσε να αυξηθεί ώστε να προσαρμοστεί καλύτερα σε σχέση με τις διάφορες χώρες και περιφέρειες, και για να αυξηθεί το αίσθημα οικειοποίησης της πολιτικής συνοχής.

- Μεταξύ των υφιστάμενων κονδυλίων και των επενδύσεων με ένα ενιαίο σύνολο κανόνων θα διασφάλιζαν τη μεγαλύτερη συνεκτικότητα μεταξύ τους και ταυτόχρονα θα διευκόλυνε τους δικαιούχους. Η βελτίωση της συνεκτικότητας θα μπορούσε να γίνει με ένα ενιαίο σύνολο κανόνων για την πολιτική συνοχής και άλλα χρηματοδοτικά μέσα με προγράμματα ή έργα. Αυτό θα είχε ως αποτέλεσμα θετική εξέλιξη μεταξύ της πολιτικής συνοχής και της χρηματοδότησης της καινοτομίας ή των υποδομών.
- Ένα τμήμα της χρηματοδότησης που δεν έχει διανεμηθεί θα μπορούσε να καταστήσει την πολιτική συνοχή πιο ευέλικτη και ικανότερη να ανταποκρίνεται ταχύτερα στις νέες προκλήσεις.
- Η ταχύτερη εφαρμογή και η ομαλότερη μετάβαση μεταξύ των προγραμματικών περιόδων θα μπορούσε να φτάσει στο επιθυμητό αποτέλεσμα με ορισμένες αλλαγές, όπως η επιβολή αυστηρότερων κανόνων αποδέσμευσης, ο περιορισμός της χρονικής διάρκειας για το κλείσιμο των προγραμμάτων και η επίσπευση των διαδικασιών για τον ορισμό διαχειριστικών αρχών και για τον προγραμματισμό καθώς και η μεγαλύτερη ευελιξία των εν λόγω διαδικασιών.
- Ενίσχυση της συμπληρωματικότητας μεταξύ των χρηματοοικονομικών εργαλείων. Έτσι ο συντονισμός, η εφαρμογή ίδιων κανόνων και η σαφέστερη οριοθέτηση των παρεμβάσεων θα μπορούσε να εξασφαλίσει τη συμπληρωματικότητα μεταξύ του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων, του νέου Πανευρωπαϊκού Ταμείου Επιχειρηματικών Κεφαλαίων και των εργαλείων δανείων, εγγυήσεων και επενδυτικών κεφαλαίων που διαχειρίζονται τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής.
- Τέλος, απαιτείται μια ριζική μεταβολή καθιερωμένων όσον αφορά την απλούστευση της εφαρμογής ώστε η όλη διαχείριση της πολιτικής να γίνεται όλο και πιο απλή.

Επόμενο στάδιο είναι, το εύρη κοινό και οι ενδιαφερόμενοι της πολιτικής συνοχής να συμμετάσχουν σε δημοσιά διαβούλευση. Τον Μάιο του 2018, η Επιτροπή σκοπεύει να εκδώσει

πρόταση για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο, την οποία θα ακολουθήσουν προτάσεις για την πολιτική συνοχής μετά το 2020.¹⁶

3.5. Πολιτική Συνοχή Ελλάδα και Ευρώπη

3.5.1. Κοινωνική Πολιτική στην Ευρώπη και Διαχρονική Εξέλιξη

Η ανάπτυξη των δυο ενώσεων (ΕΣΣΔ, ΕΕ) προσήλθε από τα ιστορικά γεγονότα όπως η Βιομηχανική και Οκτωβριανή επανάσταση αλλά και από το πρώτο και δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο που με το πέρασμα των χρόνων αναπτύχθηκαν κοινά πολιτισμικά και πολιτικά στοιχεία (Hobsbawm, 2008). Διαπιστώνουμε ότι και στους δύο σχηματισμούς η αδυναμία είναι ότι ένα κράτος δε μπορεί να καλύπτει μόνο του τις ανάγκες του και παρόλα αυτά δεν ασκεί αμοιβαία επίδραση πάνω στα πολιτικά και τα οικονομικά με άλλα κράτη (Μαρξ, 1998).

Η υπογραφή της συνθήκης της Ρώμης τον Μάρτιο του 1957, ταυτίζεται με την επεκτατική πολιτική του κράτους πρόνοιας. Τα ακόλουθα άρθρα είναι:

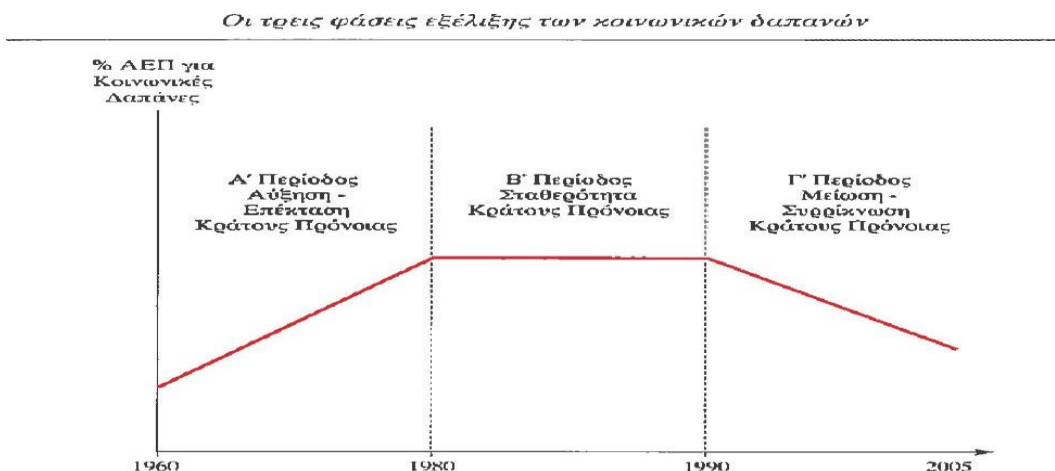
- Άρθρο 2: Αναφέρει ως στόχο την κοινωνική αποστολή της ένωσης και την ανάγκη για εναρμόνιση της βιομηχανικής ανάπτυξης με το βιοτικό επίπεδο,
- Άρθρα 117 και 118 αναφέρονται στην κοινωνική προστασία, την ασφάλεια στο χώρο εργασίας και την πρόληψη.
- Άρθρα 123-127 προβλέπουν την ίδρυση Ευρωπαϊκού κοινωνικού Ταμείου.

Η συνθήκη του Μάαστριχτ (Φεβρουάριος 1992) αλλά και η συνθήκη του Άμστερνταμ (2 Οκτωβρίου 1997) διατήρησαν τα παραπάνω άρθρα και έθεσαν τις βάσεις της οικονομικής ενοποίησης. Τη δεκαετία 2000-2010 επικυρώθηκαν οι τότε στόχοι από τη συνθήκη της Λισαβόνας. Η συνθήκη της Λισαβόνας επικυρώνει τους τότε στόχους για την δεκαετία 2000-2010, που έπειτα κάνει μεταστροφή σε διαφορετικό μοντέλο κράτους πρόνοιας (Υφαντόπουλος et al, 2009).

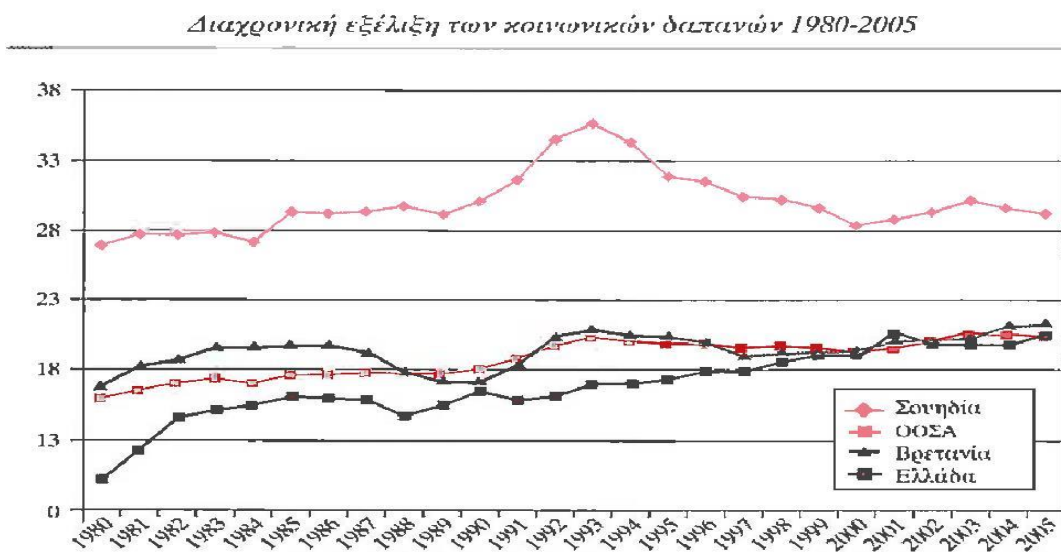
¹⁶ Η 7η έκθεση για την οικονομική, την κοινωνική και την εδαφική συνοχή σελ. xxvii

Με βάση τα παραπάνω θα αποτυπωθούν οι αλλαγές και τα δεδομένα στα παρακάτω γραφήματα.

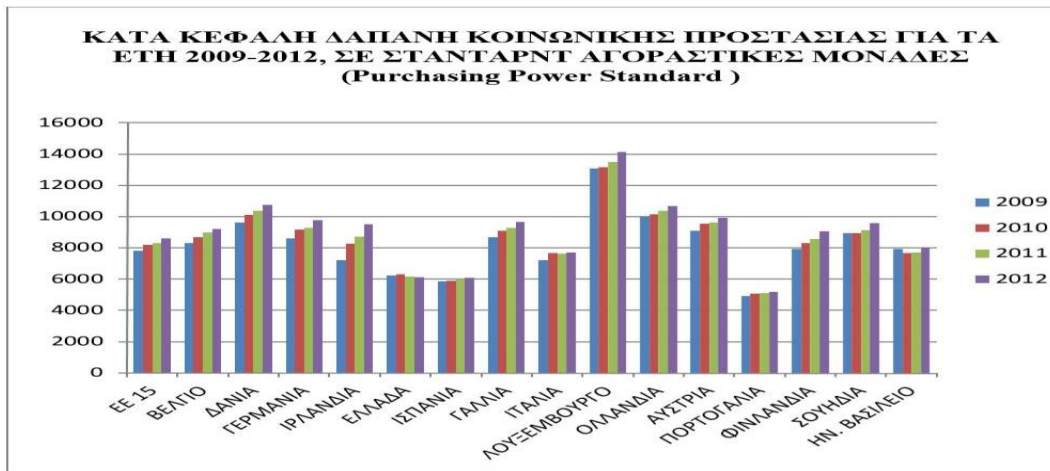
ΠΗΓΗ: Ι. Υφαντόπουλος (2009).

Γράφημα 3.1

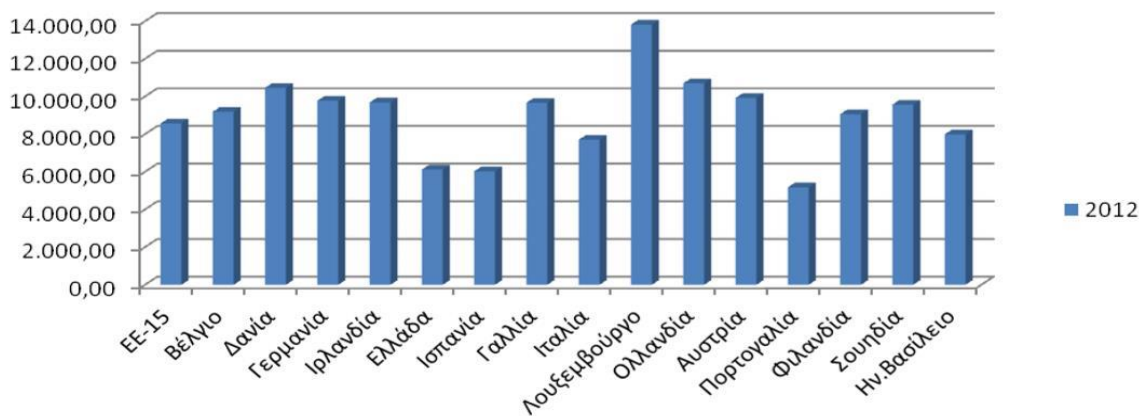
ΠΗΓΗ: ΟΟΣΑ (Απρίλιος 2009).

Γράφημα 3.2

Γράφημα 3.3

Κατά κεφαλή δαπάνη κοινωνικής προστασίας το 2012, σε σταντάρντ αγοραστικές μονάδες (Purchasing Power Standard)

Γράφημα 3.4

(Πηγή ESPROS, ανακτήθηκε 28/12/201

3.5.2. Κατηγορίες Συστημάτων ανά Ομάδες Κρατών

Τα τρία μοντέλα που προταθήκαν από τον Titmuss για την άσκηση της κοινωνικής πολιτικής, είναι τα εξής:

- Το βιομηχανικό, στο οποίο η εκπλήρωση της κοινωνικής πολιτικής βασίζεται στη θέση του ατόμου στην παραγωγή.
- Το υπολειμματικό, στο οποίο η εκπλήρωση της κοινωνικής πολιτικής περιορίζεται στο επίπεδο του ατόμου και της οικογένειας, με το κράτος να λειτουργεί ως δίχτυ ασφαλείας .
- Το θεσμικό, στο οποίο η εκπλήρωση της κοινωνικής πολιτικής βασίζεται στην καθολική συμμετοχή των πολιτών και στην αναδιανομή του εισοδήματος (Titmuss,1974).

Το 1990 και μετά από μακροχρόνια έρευνα σύγκρισης στα νεωτερικά ανεπτυγμένα κράτη πρόνοιας, ο Esping-Andersen καθιέρωσε τον νέο όρο « καθεστώτα προνοιακού καπιταλισμού », ο οποίος χρησιμοποιείται πλέον συχνά «προνοιακά καθεστώτα» (Esping – Andersen 1991). Με βάση αυτή τη διάκριση, ο Esping-Andersen εντόπισε τρία μοντέλα:

- ❖ Το φιλελεύθερο στο οποίο η κοινωνική πολιτική γίνεται πράξη με βάση το υπολειμματικό μοντέλο. Στον ευρωπαϊκό χώρο όπως παρατηρούμε από τα προηγούμενα διαγράμματα εμφανίζεται στην Βρετανία και την Ιρλανδία.
- ❖ Το συντηρητικό στο οποίο η κοινωνική πολιτική εφαρμόζεται με πυρήνα το βιομηχανικό μοντέλο. Στην Ευρώπη συνδέεται με τη Γερμανία, τη Γαλλία, την Αυστρία και το Βέλγιο.
- ❖ Το σοσιαλδημοκρατικό μοντέλο στο οποίο η κοινωνική πολιτική συνδέεται με βάση το θεσμικό/αναδιανεμητικό μοντέλο. Στην Ευρώπη παρατηρείται στις Σκανδιναβικές Χώρες .¹⁷ (Esping-Andersen, 1990)

3.5.3. Η περίπτωση του Νότου

Σύμφωνα με την ανάλυση των γραφημάτων 1 έως 4 , διαπιστώνεται μια ομαδοποίηση χωρών του Νότου , αυτό σημαίνει ότι η Ελλάδα, η Ισπανία και η Πορτογαλία, είναι χώρες που παρουσιάζουν τους χαμηλότερους δείκτες και ταυτόχρονα δεν κατατάσσονται στα προηγούμενα μοντέλα. Ο Ferrera αναφέρει χαρακτηριστικά ότι στους τομείς της κοινωνικής ασφάλισης και

¹⁷ Κοινωνική Πολιτική Στην Ευρώπη και την Ελλάδα
Ερωτήματα γύρω από την ουσία και τη χρησιμότητα του κράτους πρόνοιας στην υγεία. Σελ. 8

προστασίας το νότιο μοντέλο περιλαμβάνει στοιχεία από το μοντέλο Bismark (συντηρητικό) και στους τομείς της υγείας από το μοντέλο Beveridge (θεσμικό) (Δίκαιος, Χλέτσος 1999).

Κοινά χαρακτηριστικά των χωρών σύμφωνα με το μοντέλο αυτό είναι: (Ferrera,1996)

- Δημιουργία αστικού κράτους την εποχή της κρίσης και της νεοφιλελεύθερης ανάκαμψης.
- Πολύχρονες δικτατορίες την εποχή της δημιουργίας του κράτους πρόνοιας
- Χαμηλή αποδοτικότητα κοινωνικών υπηρεσιών
- Έντονη μορφή πελατειακών σχέσεων στον κρατικό μηχανισμό
- Καθολική πρόσβαση στα εθνικά συστήματα υγείας
- Άνισος και άδικος καταμερισμός του φορολογικού βάρους
- Ανισομερής καταμερισμός κοινωνικής προστασίας
- Υψηλός βαθμός μεταβατικών πληρωμών¹⁸

3.5.4. Περίπτωση Ελλάδας

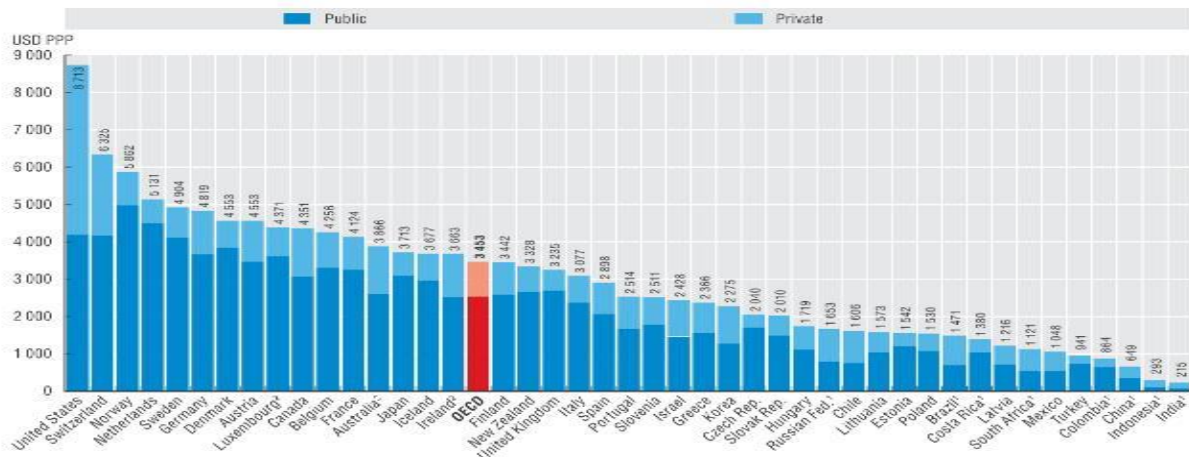
Η Ελλάδα ανήκει στο ίδιο μοντέλο του νότου όπως αναφέρθηκε και πριν. Η κοινωνική ασφάλιση στην Ελλάδα καθορίζεται σύμφωνα με τη θέση εργασίας του κάθε πολίτη. Επιπλέον μεγάλο πρόβλημα είναι η γραφειοκρατία, το πελατειακό κράτος και η δυνατότητα επένδυσης σε νέες τεχνολογίες που είναι λιγότερο από αυτό που θεωρείται αναγκαίο ώστε να δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας και ανάπτυξη στο τεχνολογικό τομέα. Θετικό και σημαντικό όμως είναι οι υπηρεσίες υγείας είναι προσβάσιμες σε όλους. Σύμφωνα με μελέτη, σημαντικό χαρακτηριστικό της διάρθρωσης των δαπανών αποτελεί η έλλειψη σταθερότητας στους χρημα-τοδοτούμενους κλάδους για την προώθηση της υγείας (Αγραφιώτης et al, 1994).Αποτελέσματα των παραπάνω είναι ότι η κατανάλωση των δαπανών είναι πολύ υψηλή σε σχέση με την αποτελεσματικότητα στην ανάπτυξη δομών όπως διαπιστώνεται από στατικές του OECD (OECD , 2015).

---

¹⁸ <http://www.docmed.gr/kinoniki-politiki-stin-evropi-ke-tin-ellada/>

9.1. Health expenditure per capita, 2013 (or nearest year)

Note: Expenditure excludes investments, unless otherwise stated.

1. Includes investments.

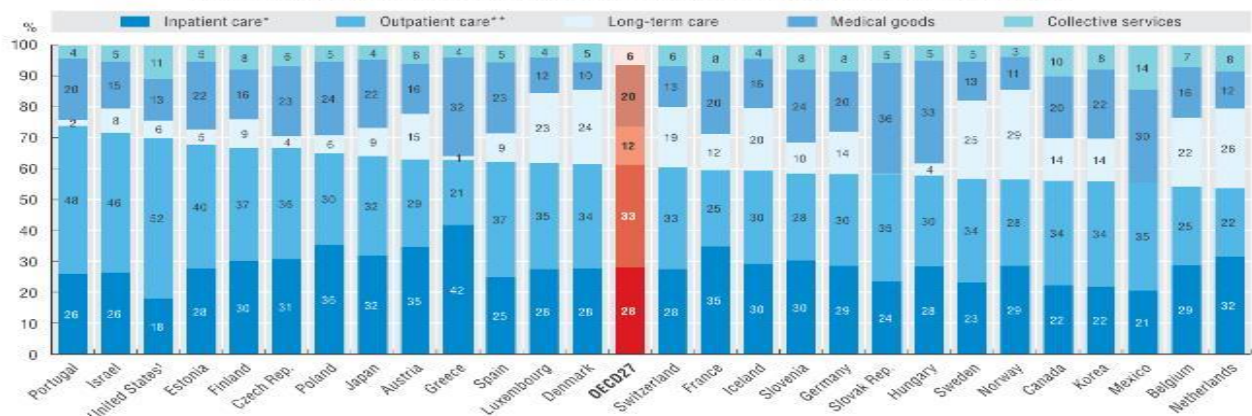
2. Data refers to 2012.

Source: OECD Health Statistics 2015, <http://dx.doi.org/10.1787/health-data-en>; WHO Global Health Expenditure Database.

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933281252>

Γράφημα 3.5 (ανακτήθηκε 30/12/15)

9.6. Current health expenditure by function of health care, 2013 (or nearest year)

Note: Countries are ranked by curative-rehabilitative care as a share of current expenditure on health. * Refers to curative-rehabilitative care in inpatient and day care settings. ** Includes home-care and ancillary services.

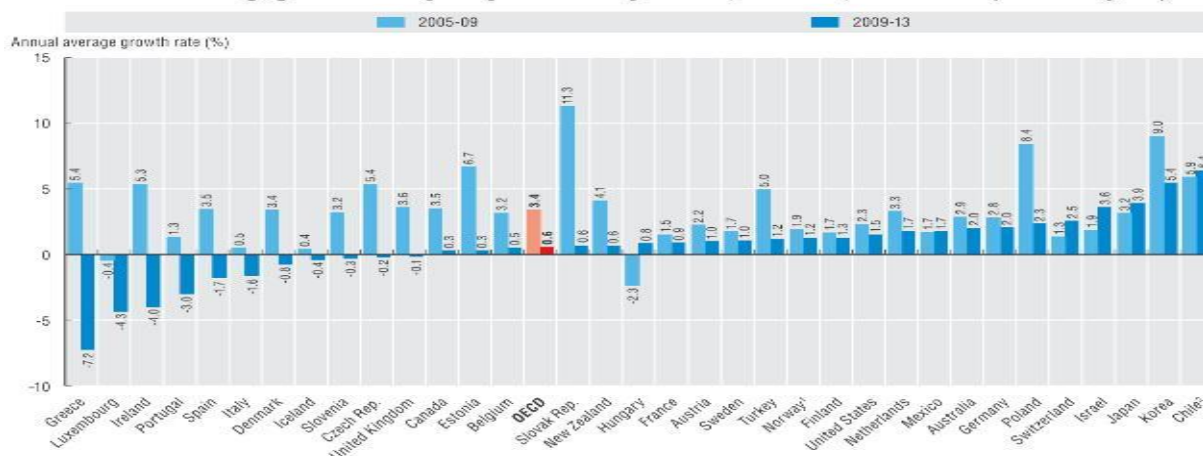
1. Inpatient services provided by independent billing physicians are included in outpatient care for the United States.

Source: OECD Health Statistics 2015, <http://dx.doi.org/10.1787/health-data-en>.

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933281277>

Γράφημα 3.6 (ανακτήθηκε 30/12/15)

9.2. Annual average growth rate in per capita health expenditure, real terms, 2005 to 2013 (or nearest years)

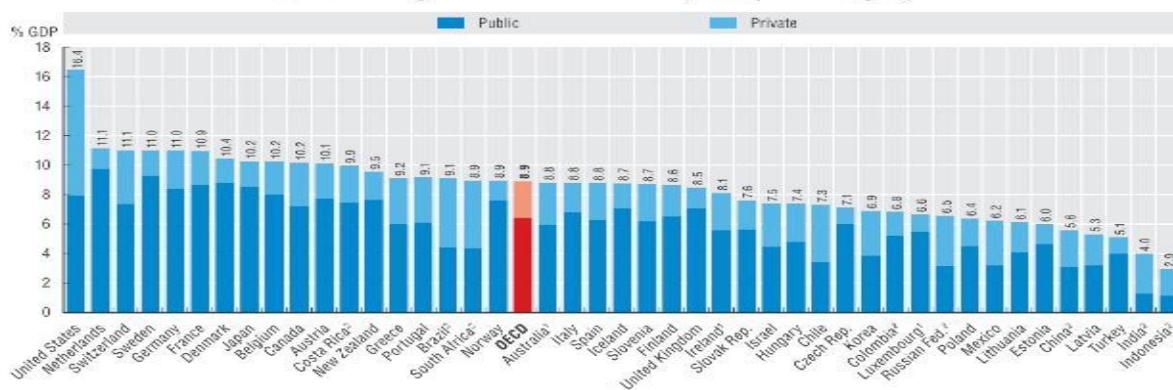

1. Mainland Norway GDP price index used as deflator. 2. CPI used as deflator.
Source: OECD Health Statistics 2015, <http://dx.doi.org/10.1787/health-data-en>.

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933281212>

Γράφημα 3.7 (ανακτήθηκε 30/12/15)

9.3. Health expenditure as a share of GDP, 2013 (or nearest year)

Note: Excluding investments unless otherwise stated.

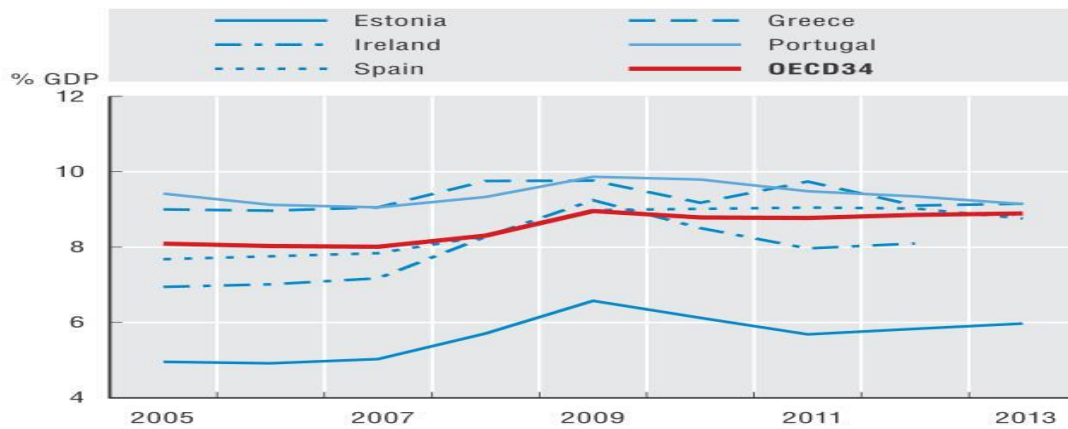
1. Data refers to 2012.
2. Including investments.

Source: OECD Health Statistics 2015, <http://dx.doi.org/10.1787/health-data-en>; WHO Global Health Expenditure Database.

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933281263>

Γράφημα 3.8 (ανακτήθηκε 30/12/15)

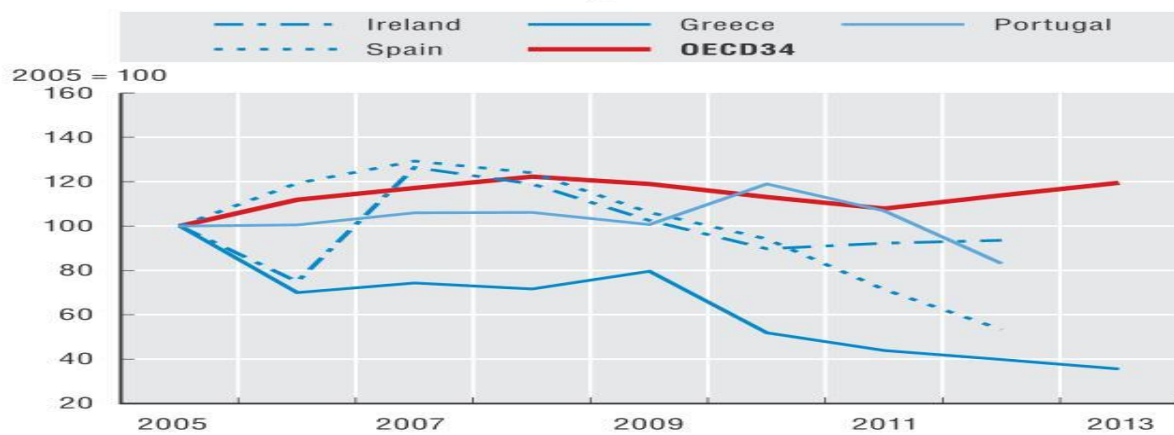
9.5. Health expenditure as a share of GDP, selected European countries, 2005-13

Source: OECD Health Statistics 2015, <http://dx.doi.org/10.1787/health-data-en>.
StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933281263>

Γράφημα 3.9 (ανακτήθηκε 30/12/15)

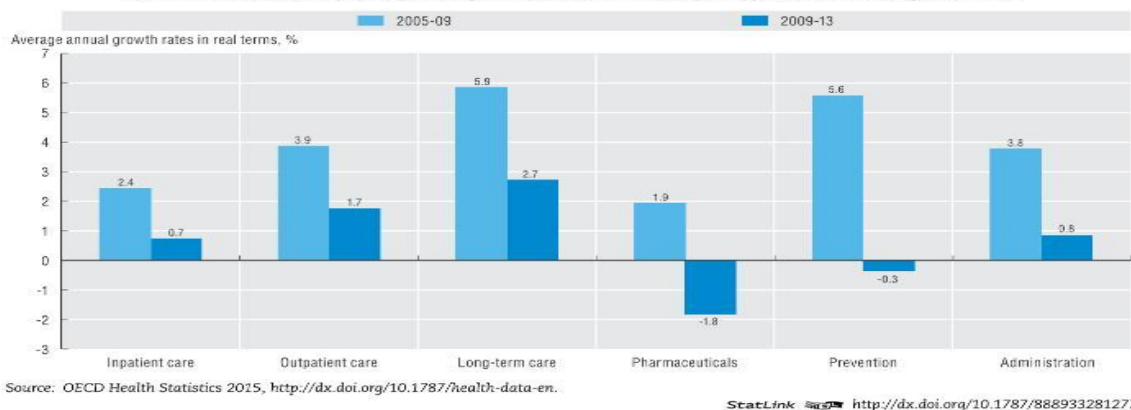
9.16. Gross fixed capital formation, selected European countries, 2005-13

Source: OECD Health Statistics 2015, <http://dx.doi.org/10.1787/health-data-en>.
StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933281305>

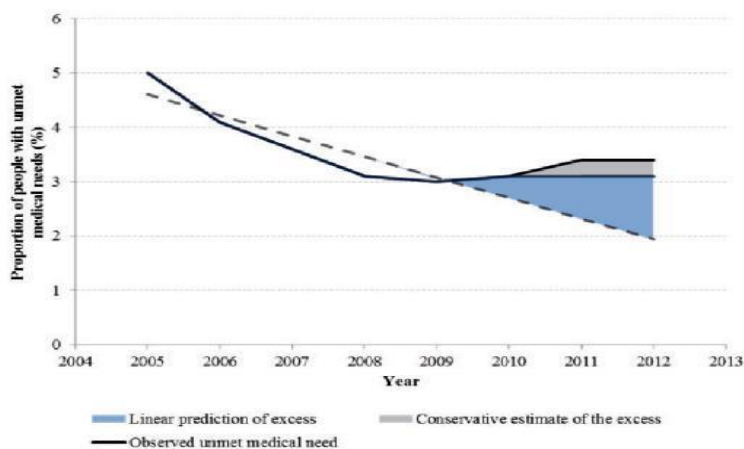
Γράφημα 3.10 (ανακτήθηκε 30/12/15)

9.7. Growth rates of health spending for selected functions per capita, OECD average, 2005-13

Γράφημα 3.11 (ανακτήθηκε 30/12/15)

Bailouts, austerity and the erosion of health coverage in Southern Europe and Ireland

1 Observed and predicted unmet medical need across EU, 2005–12. Notes: Source: Eurostat

Γράφημα 3.12 (Allin , Masseria 2014)

Το συμπέρασμα που παράγεται από τα γραφήματα 3.5 - 3.12 , βλέπουμε ότι η Ελλάδα έχει πρόβλημα στη πρόληψη και στη σωστή διαχείριση, δαπανά κυρίως στην κάλυψη της ενδονοσοκομιακής περίθαλψης και της φαρμακευτικής αγωγής,. Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως ενώ υπάρχουν υψηλές δαπάνες, η αποδοτικότητα είναι χαμηλή και έχει αντίθετα αποτελέσματα. Όλα τα παραπάνω σε συνδυασμό με τους νέους εργαζόμενους (ασφαλιστικές εισφορές), τους συνταξιούχους (μεγαλύτερες ανάγκες σε δαπάνες υγείας) και τη γήρανση του

πληθυσμού, δημιουργείται μια κατάσταση που το παρόν μοντέλο υγείας στην Ελλάδα δεν έχει τεθεί σε σωστή λειτουργία έτσι ώστε η επίλυση των γεγονότων αυτών να φέρουν το επιθυμητό αποτέλεσμα, όπως είναι ο έλεγχος της περιβαλλοντικής υγιεινής, η διαχείριση των νέων τεχνολογιών, η μελέτη του τρόπου ζωής, η μετανάστευση και η ανεργία των νέων, αλλά στοχεύουν στην αντιμετώπιση των συμπτωμάτων, που με αυτό το τρόπο δημιουργείται αύξηση του κόστους. Η Ελλάδα δε διαφέρει σε μεγάλο βαθμό από το σύνολο των υπολοίπων κρατών ως παρουσιάζει χαμηλούς δείκτες στην επένδυση. Αν δούμε τη συνολική της εικόνα θα μπορούσαμε να πούμε ότι είναι ένα αποτελεσματικό παράδειγμα και όχι μια εξαίρεση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

---

4. ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΠΑΤΡΑΣ

4.1. Γεωγραφικά Χαρακτηριστικά Δήμου Πατρέων

Η Πάτρα αποτελεί την πύλη της Ελλάδας προς τη Δύση λόγω του λιμανιού της, βρίσκεται 216 χιλιόμετρα δυτικά της Αθήνας στα βόρεια παράλια της Πελοποννήσου. Παρέχει διεθνές εμπορικό κέντρο σε συνεργασία με την Ιταλία και την Ευρώπη. Ο Δήμος Πατρέων μετά τη συνένωσή του με τους Πρώην Δήμους Παραλίας, Μεσσήτιδος, Βραχναϊκών και Ρίου, καλύπτει μια συνολική έκταση που αγγίζει τα 334 τ.χλμ. Το αστικό συγκρότημα της Πάτρας καταλαμβάνει το πεδινό τμήμα του Δήμου και διευρύνεται και στα ημιορεινά, μετά την συνένωση με τους οικισμούς που βρίσκονται στα όρια του Δήμου.

Στην παράκτια ζώνη το ανάγλυφο είναι λοφώδες μέχρι και μέσα στη Πάτρα. Τα χαρακτηριστικά στοιχεία του οικιστικού ιστού της Πάτρας είναι το λιμάνι και ο χαμηλός λόφος του Παναχαϊκού με το μεσαιωνικό κάστρο, χτισμένο πάνω στα ερείπια της αρχαίας Ακρόπολης. Ο αστικός ιστός διαχέεται και εκτός των ορίων του Δήμου, καθώς η παραλιακή ζώνη από τους οικισμούς Αντιρρίου και Ναυπάκτου (μετά την κατασκευή και λειτουργία της Ζεύξης) αποτελεί προέκταση του Πολεοδομικού Συγκροτήματος της Πάτρας προς Βορρά, ενώ νότια επεκτείνεται η οικιστική παραλιακή ζώνη μέχρι την Κάτω Αχαΐα.¹⁹

4.1.1. Το Λιμάνι της Πάτρας

Το λιμάνι της Πάτρας αποτελεί την Πύλη της χώρας μας προς την Ευρώπη και είναι ένα από τα πιο σύγχρονα λιμάνια της Μεσογείου με σύγχρονες λιμενικές υποδομές, σύγχρονο χώρο cruise terminal, ποιοτικά ολοκληρωμένες υπηρεσίες φιλοξενίας και συνθήκες υγιεινής και

---

¹⁹ <http://www.esake.gr/el/4CD09980?tagview=allstar>

ασφάλειας. Ο αναπτυξιακός ρόλος του λιμανιού δεν έχει ολοκληρωθεί αν ληφθεί υπόψη ότι θα μπορούσε να συνδυαστεί με την αναβάθμιση της σιδηροδρομικής σύνδεσης της πόλης με άλλους προορισμούς της χώρας. Η αναπτυξιακή λειτουργία της πόλης θα μπορούσε να συνεισφέρει με πολλούς τρόπους ενισχύοντας έτσι την επαφή της πόλης με το θαλάσσιο μέτωπο. Παρά τη σταδιακή μεγάλη μείωση των δραστηριοτήτων στο λιμάνι.

4.1.2. Πανεπιστήμια, το ΑΤΕΙ και τα Ερευνητικά Ινστιτούτα

Τα Πανεπιστήμια, το ΑΤΕΙ και τα Ερευνητικά Ινστιτούτα αποτελέσουν πόλους παραγωγής γνώσης, πρωτοποριακών ερευνών και καινοτόμων δράσεων εθνικής εμβέλειας, συνδέονται διαδραστικά με τους τοπικούς αναπτυξιακούς και παραγωγικούς φορείς, προσελκύουν και εντάσσουν στο δυναμικό άξιους ανθρώπους που αναζωογονούν την πόλη και την οικονομία της.

4.1.3. Τουρισμός

Η καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης του Τουρισμού στη πόλη της Πάτρας έγινε από μελέτες που προβαίνουν σε προτάσεις Ανάπτυξης του Τομέα αυτού χωρίς όμως καμία από αυτές να έχει αξιοποιηθεί και υλοποιηθεί. Προκειμένου η Πάτρα να αυξήσει το μερίδιο στο τουριστικό προϊόν με βάση τα δεδομένα και τις προοπτικές όπως προκύπτουν από τις διεθνείς συνθήκες, τις νέες τάσεις που διαμορφώνονται και τον ανταγωνισμό είναι ανάγκη να προβούν σε ορισμένες πρωτοβουλίες σε τρία σημεία τα οποία είναι:

- Προώθηση τόπων φυσικού κάλλους, προστασία, ορθολογική διαχείριση και αποκατάσταση φυσικών πόρων & ευαίσθητων περιοχών
- Συνδρομή στη βελτίωση πολιτιστικών υπηρεσιών
- Προστασία και ανάπτυξη φυσικής κληρονομιάς

4.2. Δημογραφικά Δήμου Πατρέων

Σύμφωνα με την επίσημη απογραφή του 2011 ο πληθυσμός της Πάτρας ανέρχεται στους 167.446 κατοίκους, γεγονός που την καθιστά τη μεγαλύτερη πόλη της Πελοποννήσου και την τρίτη μεγαλύτερη της Ελλάδας. Επίσης είναι πρωτεύουσα του Νομού Αχαΐας, της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας και έχει οριστεί έδρα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου. Τέλος διαθέτει ένα από τα μεγαλύτερα λιμάνια της χώρας που επικοινωνεί με την Ιταλία και την ευρωπαϊκή δύση.²⁰

²⁰ <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CE%AC%CF%84%CF%81%CE%B1>

Το πολεοδομικό συγκρότημα της Πάτρας είναι το τρίτο μεγαλύτερο σε πληθυσμό στην Ελλάδα μετά την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη. Ο μόνιμος πληθυσμός του « Καλλικρατικού » Δήμου ανά δημοτική ενότητα έχει ως εξής:

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΜΟΝΙΜΟΙ ΚΑΤΟΙΚΟΙ
Πατρέων	171.484
Βραχαιϊκών	4.627
Μεσσήτιδος	13.852
Παραλίας	9.987
Ρίου	14.034
Σύνολο	213.984

Πίνακας 4.1

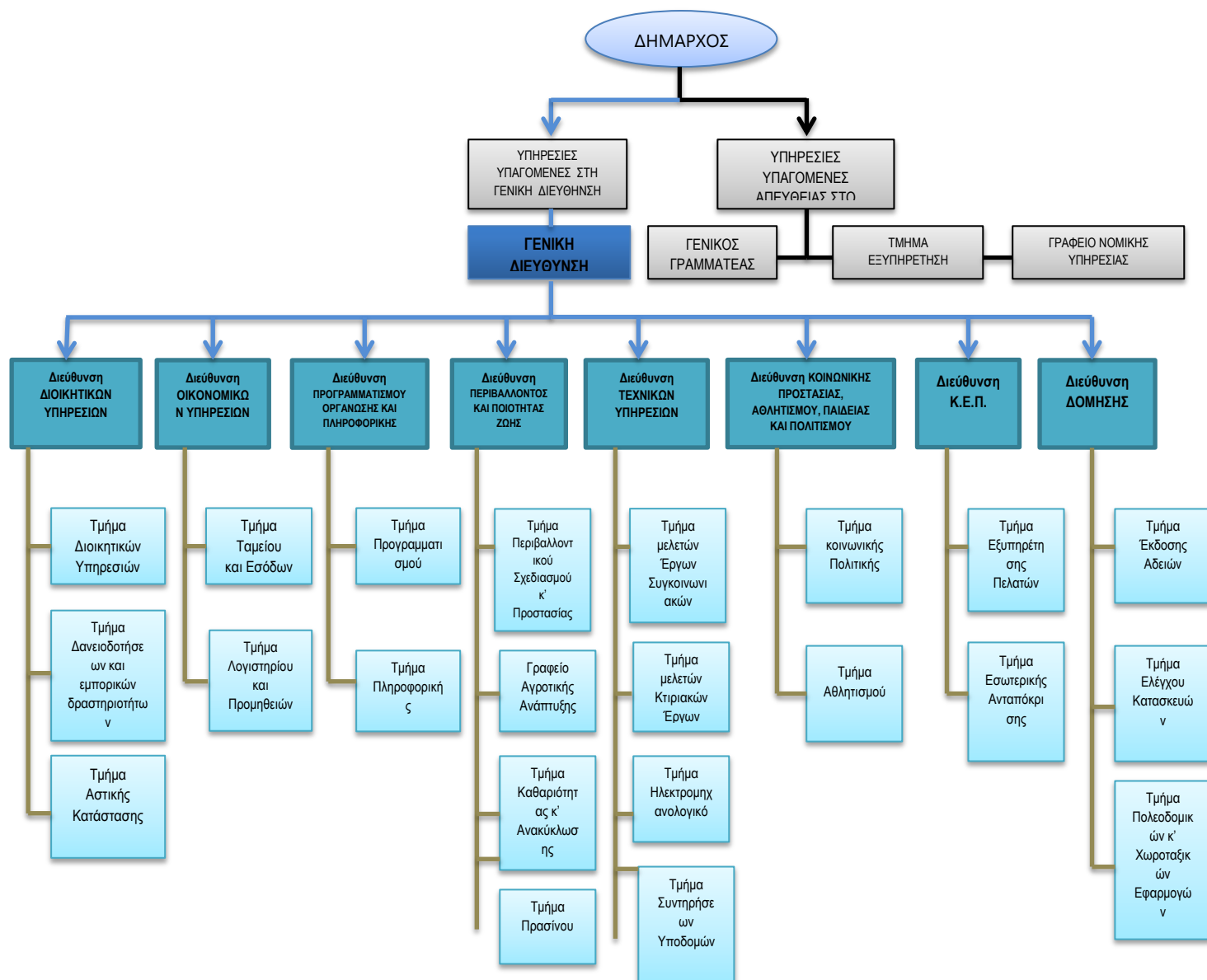
Ο Νόμιμος πληθυσμός του « Καλλικρατικού » Δήμου της Πάτρας ανέρχεται στους 177.245 κατοίκους. Αναλυτικά ανά δημοτική ενότητα ο νόμιμος πληθυσμός έχει ως εξής:²¹

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΝΟΝΙΜΟΙ ΚΑΤΟΙΚΟΙ
Πατρέων	144.035
Βραχαιϊκών	4.408
Μεσσήτιδος	11.345
Παραλίας	6.712
Ρίου	10.745
Σύνολο	177.245

Πίνακας 4.2

²¹ <https://www.patrasevents.gr/tag/959-dimos-patreon>

4.2.1. Οργανόγραμμα Δήμου Πατρέων

4.3. Κοινωνικό Προφίλ της Πάτρας

Η σύνταξη τους Πενταετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος 2014-2019 της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας προβλέπεται από την απόφαση Υπουργού Εσωτερικών που αφορά «Περιεχόμενο, δομή, τρόπος υποβολής, όργανα σύνταξης, ελέγχου και αξιολόγησης, διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των Πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α) β' βαθμού για την περίοδο 2014-2019».

Τα Πενταετή Επιχειρησιακά Προγράμματα έχουν ενιαία λογική, συγκρότηση και δομή που ορίζει το σύνολο των διοικητικών και γεωγραφικών υποενοτήτων της Περιφέρειας και περιλαμβάνουν:

1. Στρατηγικό Σχέδιο
2. Επιχειρησιακό Σχέδιο
3. Πενταετές Πρόγραμμα Δράσεων και Οικονομικό Πρόγραμμα
4. Δείκτες Παρακολούθησης και Αξιολόγησης.

Η **Α΄ Φάση** είναι το Στρατηγικό Σχέδιο σύνταξης του πενταετούς επιχειρησιακού προγράμματος Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας στο οποίο:

- Αξιολογείται η υφιστάμενη κατάσταση, αποτυπώνονται τα χαρακτηριστικά της γεωγραφικής ενότητας της Περιφέρειας και αποτυπώνονται τα χαρακτηριστικά της ίδιας της Περιφέρειας και των Νομικών Προσώπων της
- Ο τρόπος λειτουργίας διέπεται από τις κατευθυντήριες αρχές για την διατύπωση του αναπτυξιακού οράματος της περιφέρειας για τον τρόπο λειτουργίας της και τον τρόπο διοίκησης των υποθέσεων περιφερειακού επιπέδου.
- Προσδιορίζεται η στρατηγική της Περιφέρειας προκειμένου να επιτευχθεί το όραμά της.

Η **Β΄ ΦΑΣΗ** του επιχειρησιακού προγράμματος περιλαμβάνει:

- **Επιχειρησιακό Προγραμματισμό** στον οποίο οι γενικοί στρατηγικοί στόχοι εξειδικεύονται σε ειδικότερους στόχους. Ακολουθώς, κάθε άξονας εξειδικεύεται σε μέτρα, που αντιστοιχούν σε έναν ή περισσότερους ειδικότερους στόχους, που πρέπει να επιτευχθούν κατά προτεραιότητα από την Περιφέρεια την επόμενη τριετία 2016-2019. Ο Επιχειρησιακός Σχεδιασμός έγινε με βάση τις απαντήσεις των υπηρεσιών της Περιφέρειας και των Νομικών Προσώπων της, στην εξειδίκευση του στρατηγικού σχεδιασμού, όπως αυτός διαμορφώθηκε στην α' φάση κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας.
- **Οικονομικό Προγραμματισμό** συνδέεται με το χρηματοδοτικό πλαίσιο τετραετούς ορίζοντα (2016-2019) με τον Επιχειρησιακό Προγραμματισμό. Το 2015 ήταν έτος διαμόρφωσης του πενταετούς επιχειρησιακού προγράμματος και ως εκ τούτου δεν λαμβάνεται υπόψη στον υφιστάμενο σχεδιασμό, έτσι στα έτη 2016 – 2019 είναι έτη που ευνοούνται. Επίσης το 2015 υπήρξε έτος διαμόρφωσης του νέου ΕΣΠΑ σε τομεακό και περιφερειακό επίπεδο, με αρκετά θέματα να παραμένουν υπό διαμόρφωση και σήμερα.

- Δείκτες Αξιολόγησης με Δείκτες Στόχους και Δείκτες παρακολούθησης

Πρέπει να γίνει κατανοητό πως το πενταετές επιχειρησιακό πρόγραμμα:

- Δεν είναι ένα ξεχωριστό χρηματοδοτικό εργαλείο
- Δεν είναι αφορμή για εντάξεις έργων καθώς οι εντάξεις έργων εξακολουθούν να γίνονται με συγκεκριμένες προϋποθέσεις στα επιμέρους χρηματοδοτικά προγράμματα.

Σκοπός του πενταετούς επιχειρησιακού προγράμματος είναι να περιγράψει το πλαίσιο των στρατηγικών επιλογών της Περιφέρειας και να καταγράψει τις δυνατότητες που μπορούν να υλοποιηθούν αυτές οι στρατηγικές επιλογές για τα επόμενα χρόνια.

Οι πολίτες της Δυτικής Ελλάδας και οι υπηρεσίες του οργανισμού με την κατάρτιση του επιχειρησιακού προγράμματος της Περιφέρειας έχουν μια τεκμηριωμένη εικόνα των κοινωνικών, οικονομικών και παραγωγικών παραμέτρων που διαμορφώνουν το προφίλ της περιοχής και των επιχειρησιακών δυνατοτήτων και προκλήσεων για την ανάπτυξη της.²²

4.3.1. Δομές Κοινωνικής Πολιτικής Δήμου Πάτρας. (Κ.Ο.ΔΗ.Π.)

Ο νέος οργανισμός αποτελείται από τα εξής συγχωνευμένα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου.²³

- Δημοτικοί Παιδικοί Σταθμοί Δήμου Πατρέων
- Δημοτικός Παιδικός Σταθμός Ρίου
- Δημοτικός Παιδικός Σταθμός Δεμενίκων
- Δημοτικός Οργανισμός Υγείας και Πρόνοιας (ΔΟΥΠ)
- Κέντρα Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων (ΚΑΠΗ)

Σκοπός του Τμήματος των Παιδικών Σταθμών:

- Α) Να παρέχουν ενιαία προσχολική αγωγή και εκπαίδευση, σύμφωνα με τα πλέον σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα.
- Β) Να βοηθούν τα παιδιά να αναπτυχθούν ολόπλευρα, σωματικά, νοητικά, συναισθηματικά και κοινωνικά.
- Γ) Να βοηθούν τα παιδιά για την ομαλή μεταβίβαση τους από το οικογενειακό στο σχολικό περιβάλλον.

²² <https://www.pde.gov.gr/gr/enimerosi/epixeirisiako-programma-2014-2019.html>

²³ <http://www.kodip.gr/index.php/dioikisi/taftotita-k-o-di-p>

Σκοπός του Τμήματος Κοινωνικής Υποστήριξης:

Ο Κοινωνικός Τομέας του Δήμου Πατρέων υλοποιεί μια σειρά υπηρεσιών και προγραμμάτων που αποτελεί το θεσμοθετημένο πλαίσιο λειτουργίας. Η υπηρεσία απευθύνεται στον γενικό πληθυσμό με δράσεις πρόληψης υποστήριξης και προαγωγής της υγείας, αλλά και σε ειδικές ομάδες πληθυσμού όπως Άτομα με Αναπηρίες, Ανύπαντρες Μητέρες, Άτομα κάτω από το όριο της φτώχειας κλπ.

Σκοπός του Τμήματος Τρίτης Ηλικίας είναι:

- Η πρόληψη βιολογικών, ψυχολογικών και κοινωνικών προβλημάτων των ηλικιωμένων ώστε να παραμείνουν ισότιμα και ενεργά μέλη του κοινωνικού συνόλου
- Η διαφώτιση και η συνεργασία του κοινωνικού συνόλου και των ειδικών φορέων σχετικά με τα προβλήματα και τις ανάγκες των ηλικιωμένων
- Πρωτογενή Πρόληψη (εμβολιασμοί, συμβουλές για την αποφυγή ατυχημάτων) Δ) Δευτερογενή Πρόληψη (ιατρικές εξετάσεις που έχουν σκοπό την έγκαιρη διάγνωση)

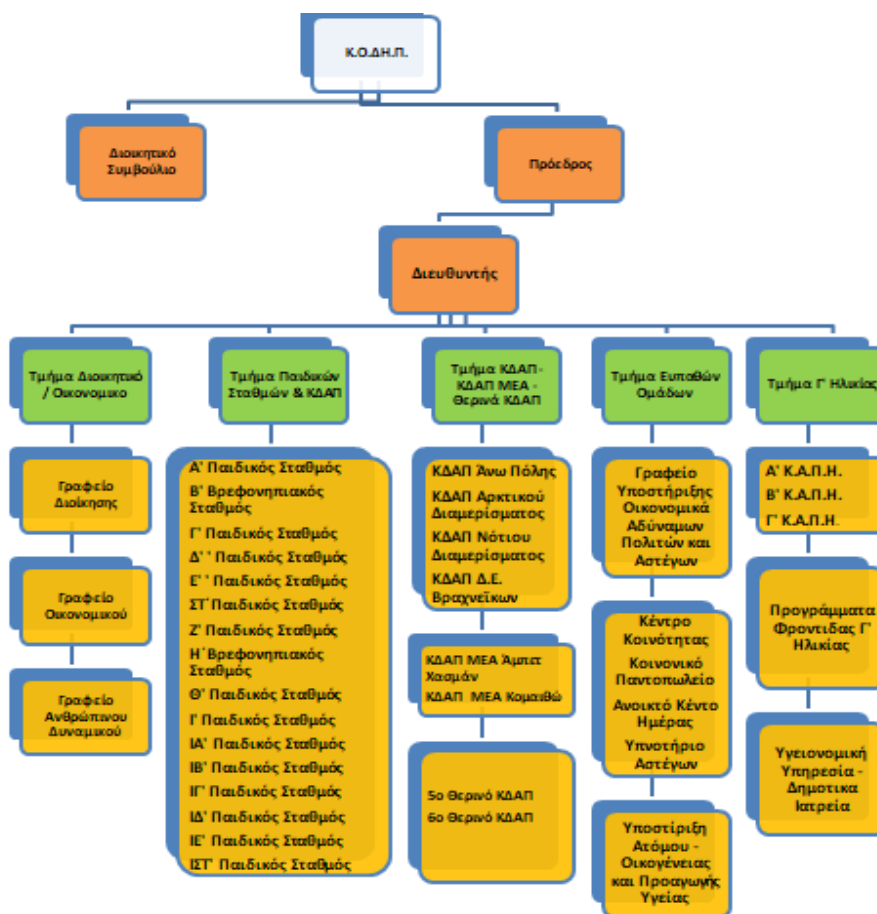
Το Νομικό Πρόσωπο διοικείται από 15μελές Διοικητικό Συμβούλιο που τα μέλη του ορίζονται από το Δημοτικό Συμβούλιο και αποτελείται από:

- Έναν Δημοτικό Σύμβουλο ως Πρόεδρο
- Έναν Δημοτικό Σύμβουλο ως Αντιπρόεδρο
- Πέντε Δημοτικούς Συμβούλους ως Μέλη
- Έναν εκπρόσωπο εργαζομένων ως Μέλος
- Έναν εκπρόσωπο γονέων ως Μέλος
- Έναν δημότη με κοινωνική δράση και γνώσεις προσχολικής αγωγής.

Οι πόροι του Νομικού Προσώπου είναι:

- Κρατική Επιχορήγηση,
- Τροφεία,
- Ευρωπαϊκά προγράμματα
- Έσοδα από δωρεές.

4.3.2. Οργανόγραμμα Κ.Ο.ΔΗ.Π.

4.3.3. Αθλητικές Εγκαταστάσεις

Από το 1988 έως το 1999 λειτούργησε το πρώτο τμήμα αθλητισμού στη Πάτρα, έπειτα ο Δήμος αποφάσισε να δημιουργήσει τον Οργανισμό Νεολαίας και Άθλησης του Δήμου Πατρέων (Ο.Ν.Α.Π.). Το 2011 καταργήθηκε ο Ο.Ν.Α.Π. και ο Δήμος αποφάσισε να προβεί σε νέες εγκαταστάσεις και συγκεκριμένα στη δημιουργία βοηθητικών γηπέδων, που σήμερα λειτουργεί ως Τμήμα Άθλησης Πολιτισμού & Νέας Γενιάς με έδρα στο χώρο του Παμπελοποννησιακού Σταδίου. Η κατασκευή νέων αθλητικών εγκαταστάσεων στην πόλη του Δήμου Πατρέων θα πρέπει να είναι αποτέλεσμα ενός ολοκληρωμένου σχεδιασμού τοπικής αθλητικής ανάπτυξης μεταξύ όλων των φορέων που προσφέρουν υπηρεσίες αθλητισμού στην πόλη.

Με τη μετάβαση αυτή οι αρμοδιότητες στο τμήμα αθλητισμού έχουν αυξηθεί κατά πολύ διότι όλα τα δημοτικά γήπεδα των πρώην όμορων Δήμων πέρασαν στον διευρυμένο Καλλικρατικό Δήμο.

Οι αρμοδιότητες του Τμήματος Άθλησης Πολιτισμού & Νέας Γενιάς είναι οι εξής:

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΑΘΛΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΝΕΑΣ ΓΕΝΙΑΣ

Συντήρηση λειτουργία σας και διαχείριση γυμναστηρίων, αθλητικών κέντρων και γηπέδων
Για τη συμμετοχή και καλύτερη δυνατή άθληση ατόμων με ειδικές ανάγκες αθλουμένων πολιτών ακολουθεί μελέτη αξιοποίησης, ανάπτυξη μαζικού αθλητισμού, διεύρυνση και διαχείριση των σχετικών προγραμμάτων και λειτουργία ειδικών τμημάτων.
Συνεργασία με αθλητικούς Δημόσιους φορείς, με σχολεία όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης, τους καθηγητές Φυσικής Αγωγής, τους υπόλοιπους αθλητικούς φορείς και παράγοντες της πόλης και της πολιτείας αλλά και της ευρύτερης περιοχής. Η ανάπτυξη του Σχολικού Αθλητισμού σε συνεργασία με τους αρμόδιους Δημόσιους φορείς όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης της πόλης της Πάτρας.
Η σύσταση 15μελούς Αθλητικής Επιτροπής σύμφωνα με τον Καλλικράτη, η οποία συνεδριάζει ανά τακτά χρονικά διαστήματα
Οργάνωση και διαχείριση των Δημοτικών Γηπέδων με σκοπό την ανταποδοτικότητα.
Πρόγραμμα Γυμναστικής στα 3 Κέντρα Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων του Δήμου Πατρέων (Άθληση στην Τρίτη Ηλικία).
Πρόγραμμα Pilates στο Μέγαρο Λόγου & Τέχνης και στο Παμπελοποννησιακό Στάδιο.
Προγράμματα Μαζικού αθλητισμού
Συμμετοχή στους Παγκόσμιους Παιδικούς Αγώνες που γίνονται κάθε χρόνο σε διαφορετική πόλη του κόσμου, όπου μικροί αθλητές εκπροσωπούν την Πόλη της Πάτρας.
Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου Επαγγελματικών Τάξεων το οποίο διεξάγεται κάθε χρόνο από το Νοέμβριο μέχρι τον Ιούνιο .
Πρωτάθλημα Καλαθοσφαίρισης Επαγγελματικών Τάξεων το οποίο διεξάγεται κάθε χρόνο από το Απρίλιο μέχρι τον Ιούλιο.
Συνδιοργανώσεις Αθλητικών Εκδηλώσεων με Τοπικούς Φορείς, Συλλόγους και Ομοσπονδίες.
Δημοτικά Γήπεδα.

Πίνακας 4.1

Γήπεδα στα οποία διεξάγονται Προπονήσεις καθώς και Επίσημοι Αγώνες και Πρωταθλήματα:

ΓΗΠΕΔΑ
Δημοτικό Γήπεδο ποδοσφαίρου Μιντιλογλίου (φυσικό Χορτάρι)
Δημοτικό Γήπεδο ποδοσφαίρου Παραλίας (φυσικό Χορτάρι)
Δημοτικό Γήπεδο ποδοσφαίρου Ρίου (πλαστικός χλοοτάπητας)
Δημοτικό Γήπεδο ποδοσφαίρου Ζαρουχλεϊκών (πλαστικός χλοοτάπητας)
Δημοτικό Γήπεδο ποδοσφαίρου Βραχνεϊκών (πλαστικός χλοοτάπητας)
Δημοτικό Γήπεδο ποδοσφαίρου Κ. Ζάρας Σαραβαλίου (πλαστικός χλοοτάπητας)
Κλειστό Δημοτικό Γήπεδο Ροϊτικών
Δημοτικό Γήπεδο ποδοσφαίρου Δρεπάνου
Δημοτικό Γήπεδο ποδοσφαίρου Ψαθοπύργου
Δημοτικό Γήπεδο ποδοσφαίρου Κάτω Καστριτσίου
Δημοτικό Γήπεδο ποδοσφαίρου Ροϊτικών
Δημοτικό Γήπεδο ποδοσφαίρου Καμινίων
Δημοτικό Γήπεδο ποδοσφαίρου Καμινίων
Δημοτικό Γήπεδο ποδοσφαίρου Καμινίων
Αθλητικές εγκαταστάσεις Λαδόπουλου

Πίνακας 4.2

Γήπεδα στα οποία διεξάγονται προπονήσεις και παιδικοί αγώνες

ΓΗΠΕΔΑ
Ακταίο Ανοιχτό Γήπεδο Μπάσκετ
Αγυιάς οδός Εμ. Ροϊδη Ανοιχτό Γήπεδο Μπάσκετ
Γούβας οδός Κανακάρη – Ρούφου Ανοιχτό Γήπεδο Μπάσκετ
Ζαβλανίου οδός Αχαϊκής Συμπολιτείας Ανοιχτό Γήπεδο Μπάσκετ
Παραλία Ιτεών Ακτή Δυμαίων Ανοιχτό Γήπεδο Μπάσκετ
Εργατικές Κατοικίες Ζαρουχλεϊκών Αν. Παπανδρέου & Μιλήτου Ανοιχτό Γήπεδο Μπάσκετ
Παραλία Ιτεών Ακτή Δυμαίων Ανοιχτό Γήπεδο Μπάσκετ

Πίνακας 4.3

4.3.4. Προγράμματα «Άθλησης για Όλους»

Πριν τη κατάργηση του ΟΝΑΠ και για πάνω από 13 χρόνια έως το 2010 ο συγκεκριμένος οργανισμός πραγματοποιούσε κάθε χρόνο προγράμματα άθλησης με πολύ μεγάλη επιτυχία

συμμετέχοντας σε αυτό πολίτες διαφορών ηλικιών και κοινωνικών ομάδων. Η κατάργηση του οργανισμού επόμενο ήταν να έρθουν αντιδράσεις από τους ίδιους τους πολίτες και έτσι ο Δήμος Πατρέων ανέλαβε όλες τις ευθύνες υλοποίησης τους με την δημιουργία νέου οργανισμού, Προγράμματα «Άθλησης για όλους»

Στα Προγράμματα «Άθλησης για όλους» έχουν το δικαίωμα συμμετοχής όλοι οι πολίτες επαγγελματίες αθλητές και μη, ώστε να υπάρχει βελτίωση στη φυσική τους κατάσταση, στην αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου τους αλλά και στην καλλιέργεια αθλητικού χαρακτήρα. Τα προγράμματα χωρίζονται σε γενικά και ειδικά και είναι τα εξής.

Γενικά προγράμματα:

- Αθλητισμός και Παιδί
- Αθλητισμός και Γυναίκα
- Αθλητισμός και Ενήλικες
- Αθλητισμός και Τρίτη Ηλικία

Διάφορα τμήματα (Τένις, Πινγκ-Πονγκ, Προετοιμασία Υποψηφίων για εισαγωγή σε Ανώτερες Σχολές)

Ειδικά προγράμματα:

- ΑΜΕΑ
- Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου Επαγγελματικών Τάξεων
- Πρωτάθλημα Καλαθοσφαίρισης Επαγγελματικών Τάξεων

Αθλητισμός στην Τρίτη Ηλικία²⁴

4.3.5. Τμήμα Κοινωνικής Πρόνοιας

Το Τμήμα Κοινωνικής Πρόνοιας εισηγείται και μεριμνά για την εφαρμογή κοινωνικών πολιτικών και συμμετέχει σε δράσεις που αποσκοπούν στην υποστήριξη και κοινωνική προστασία της βρεφικής και παιδικής ηλικίας και της τρίτης ηλικίας.

- Εκδίδει βιβλιάρια σε ανασφάλιστους και με χαμηλά εισοδήματα πολίτες
- Μεριμνά για την καταβολή επιδομάτων σε τυφλούς, κωφάλαλους, ανασφάλιστους παραπληγικούς, τετραπληγικούς και ακρωτηριασμένους, διανοητικά καθυστερημένους, ανίκανους προς εργασία, υποφέροντες από εγκεφαλική παράλυση (σπαστικούς), απροστάτευτους ανήλικους, υποφέροντες από αιμολυτική αναιμία και βαριά ανάπηρους,

²⁴ <http://www.e-patras.gr/web/guest/232>

καθώς και σε λοιπά άτομα δικαιούμενα παροχής κοινωνικής προστασίας, σύμφωνα με τις διατάξεις της σχετικής νομοθεσίας, καθώς και των οικείων κανονιστικών ρυθμίσεων.

Υλοποιεί δράσεις και προγράμματα κοινωνικής πολιτικής συμπληρωματικά με τις δράσεις και τα προγράμματα κοινωνικής πολιτικής που υλοποιούνται από τα Νομικά πρόσωπα του Δήμου. Στο πλαίσιο αυτό ενδεικτικά:

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	
1	Μεριμνά για την εφαρμογή προγραμμάτων κοινωνικής πρόνοιας που στοχεύουν στη στήριξη αστέγων και οικονομικά αδυνάτων πολιτών. Μεριμνά για την παροχή οικονομικής ενίσχυσης των αυτοστεγαζομένων, για τη σχετική μίσθωση ακινήτων, τη ρύθμιση διαφόρων θεμάτων κοινωνικής κατοικίας και την επιβολή κυρώσεων για παραβάσεις της οικείας νομοθεσίας. Εκδίδει πιστοποιητικά οικονομικής αδυναμίας
2	Εισηγείται την δωρεάν παραχώρηση της χρήσης οικημάτων ένεκα απορίας ή για άλλους σοβαρούς λόγους.
3	Προβαίνει στην αναγνώριση δικαιούχων στεγαστικής συνδρομής.
4	Εισηγείται την έκδοση αποφάσεων παροχής κοινωνικής προστασίας.
5	Εισηγείται την χορήγηση αδειών διενέργειας λαχειοφόρων αγορών, εράνων και φιλανθρωπικών αγορών.
6	Επιμελείται των θεμάτων που αφορούν ασφαλισμένους του ΟΓΑ δημότες και εκδίδει βιβλιάρια και βεβαιώσεις σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία που διέπει τους ασφαλισμένους αυτούς.
7	Χορηγεί άδεια ίδρυσης και λειτουργίας ιδιωτικών επιχειρήσεων περίθαλψης ηλικιωμένων ή ατόμων, που πάσχουν ανίατα από κινητική αναπηρία.
8	Χορηγεί άδεια ίδρυσης και λειτουργίας δημοτικών και ιδιωτικών παιδικών ή βρεφονηπιακών σταθμών.
9	Ασκεί έλεγχο και εποπτεία στα ιδρύματα παιδικής προστασίας ιδιωτικού δικαίου (ιδιωτικοί παιδικοί σταθμοί) και ευθύνεται για τη λειτουργία των παιδικών εξοχών.
10	Χορηγεί άδεια ίδρυσης και λειτουργίας ιδρυμάτων παιδικής πρόνοιας σε ιδιώτες, καθώς και σε συλλόγους ή σωματεία που επιδιώκουν φιλανθρωπικούς σκοπούς.
11	Μεριμνά για τον ορισμό μελών του Διοικητικού Συμβουλίου των Ταμείων Πρόνοιας και

	Προστασίας Πολυτέκνων, όταν η έδρα των Ταμείων είναι στο Δήμο
12	Σχεδιάζει, εισηγείται και μεριμνά για την εφαρμογή προγραμμάτων ή συμμετέχει σε προγράμματα και δράσεις για την ένταξη αθίγγανων, παλιννοστούντων, ομογενών, μεταναστών, και προσφύγων στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ζωή της τοπικής κοινωνίας.
13	Διεξάγει κοινωνικές έρευνες, σχεδιάζει, εισηγείται και μεριμνά για την εφαρμογή κοινωνικών πολιτικών που αφορούν την κοινωνική προστασία της οικογένειας, του παιδιού, των εφήβων, των ηλικιωμένων, των ατόμων με αναπηρία καθώς και ευπαθών κοινωνικών ομάδων.
14	Σχεδιάζει, εισηγείται και μεριμνά για την εφαρμογή κοινωνικών πολιτικών ή συμμετέχει σε δράσεις που στοχεύουν στην υποστήριξη και φροντίδα της υγείας των δημοτών με την ίδρυση και λειτουργία εγκαταστάσεων για την παροχή υπηρεσιών υγείας και την προαγωγή της ψυχικής υγείας.
15	Σχεδιάζει, εισηγείται και μεριμνά για την εφαρμογή προγραμμάτων και πρωτοβουλιών που στοχεύουν στην πρόληψη της παραβατικότητας στην περιοχή του Δήμου, με τη δημιουργία Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης Παραβατικότητας.
16	Συντονίζει, παρακολουθεί και αξιολογεί την άσκηση Κοινωνικής Πολιτικής σε τοπικό επίπεδο (π.χ. μέσω της εκπόνησης και περιοδικής αναπροσαρμογής ενός «Τοπικού Συμφώνου Κοινωνικής Πολιτικής»)
17	Οργανώνει, παρακολουθεί και αξιολογεί τη δικτύωση τοπικών φορέων Κοινωνικής Φροντίδας, όπως: οι κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου, οι κοινωνικές υπηρεσίες των Νομικών Προσώπων του Δήμου, οι Μ.Κ.Ο., οι υπηρεσίες και δομές Κοινωνικής προστασίας της Περιφέρειας και του Κράτους, τα αντιπροσωπευτικά σώματα των ομάδων-χρηστών.
18	Ασκεί εποπτεία επί των φιλανθρωπικών σωματείων και ιδρυμάτων, εγκρίνει τον προϋπολογισμό τους και παρακολουθεί και ελέγχει τις επιχορηγήσεις, που δίδονται σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου με κοινωφελείς σκοπούς.
19	Μεριμνά για το διορισμό των μελών διοικητικών συμβουλίων και εποπτεύει και ρυθμίζει θέματα λειτουργίας ιδρυμάτων προστασίας και αγωγής οικογένειας του παιδιού, (όπως Κέντρων Παιδικής Μέριμνας, Παιδικών Σταθμών, Παιδικών Εξοχών, παραρτημάτων ΠΙΚΠΑ και ΚΕΠΕΠ).

4.3.6. Δίκτυο Θεραπευτικών Υπηρεσιών Πάτρας "ΓΕΦΥΡΑ"

Ο Οργανισμός Κατά των Ναρκωτικών (ΟΚΑΝΑ) περιέχει το Δίκτυο Θεραπευτικών Υπηρεσιών Πάτρας «Γέφυρα» λειτουργεί από το 1998 και δημιουργήθηκε με σκοπό την απεξάρτηση σε χρήστες ψυχοδραστικών ουσιών. Η λειτουργία του Δικτύου βασίζεται σε θεραπευτικό μοντέλο και σε συγκεκριμένες θεραπευτικές μεθόδους οι οποίες είναι η Συστημική προσέγγιση και η Κοινωνιοθεραπευτικές μέθοδοι του μοντέλου των θεραπευτικών κοινοτήτων και των ομάδων αυτοβοήθειας.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ «ΓΕΦΥΡΑ»	
Συστημικό	Συμμετοχή όλων των μελών της οικογένειας στη θεραπευτική διαδικασία
Πολυφασικό	Ολοκλήρωση θεραπευτικής διεργασίας σε φάσεις.
Στεγνό	Τα μέλη της Κοινότητας «Γέφυρα» και του Προγράμματος Κοινωνικής Δραστηριοποίησης απέχουν από τη χρήση οποιασδήποτε ψυχοδραστικής ουσίας
Ενηλίκων	Οι θεραπευόμενοι ανήκουν στην ηλικιακή κατηγορία μεταξύ 18-40 ετών
Εθελοντικό	Ο ίδιος ο θεραπευόμενος επιλέγει τη προέλευση και την ένταξη στο πρόγραμμα
Ξενώνας	όσον αφορά στα μέλη που διαμένουν στην περιοχή των Πατρών, η λειτουργία του προγράμματος είναι ημερήσια και μετά τη λήξη οι θεραπευόμενοι συνεχίζουν το πρόγραμμά τους μαζί με τις οικογένειές τους.

Στην θεραπευτική Κοινότητα «Γέφυρα» μπορούν να ενταχθούν ενήλικες, που έχουν:

- ολοκληρώσει το πρόγραμμα του Συμβουλευτικού Σταθμού,
- αποδεδειγμένα διακόψει τη χρήση ψυχοδραστικών ουσιών,
- δηλώσει την επιθυμία τους να συνεχίσουν τη θεραπευτική τους πορεία στις υπόλοιπες φάσεις του Δικτύου Θεραπευτικών Υπηρεσιών «Γέφυρα».

²⁵ <http://www.e-patras.gr/web/guest/citizens/health-and-social-care>

Πρόγραμμα Κοινωνικής Δραστηριοποίησης

Αφορά τα μέλη που επιθυμούν να συνεχίσουν τη θεραπευτική τους πορεία εφόσον έχει ολοκληρωθεί με επιτυχία την Θεραπευτική Κοινότητα «Γέφυρα». Για τα μέλη που έχουν ολοκληρώσει το πρόγραμμα λειτουργεί πρόγραμμα Τριτογενούς Πρόληψης (Follow up) Στο πλαίσιο του ΠΚΔ.

Τμήμα Διαμονής – Ξενώνας

Σκοπός του Τμήματος Διαμονής - Ξενώνας της Θεραπευτικής Κοινότητας «Γέφυρα» είναι να παρέχει τη δυνατότητα διαμονής στη Πάτρα σε οικογένειες – μέλη της «Γέφυρας» που προέρχονται από απομακρυσμένες περιοχές.

Πρόγραμμα Οικογένειας

Στόχος του προγράμματος είναι η αλλαγή της στάσης της οικογένειας ως προς τον χρήστη με τρόπο τέτοιο ούτως ώστε να γίνει η αντικατάσταση του παλαιού μοντέλου συμπεριφοράς με καινούργιο, καθαρό και υγιές πρότυπο που προβάλλει η «Γέφυρα».²⁶

4.3.7. Τράπεζα Τροφίμων

Η «Τράπεζα Τροφίμων» ιδρύθηκε από την Ιερά Μητρόπολη Πατρών και από τον Κοινωνικό Οργανισμό του Δήμου Πατρέων. Σκοπός της είναι να καλύπτει τις βασικές ανάγκες σε μοναχικά άτομα και σε άπορες οικογένειες με τρόφιμα και είδη πρώτης ανάγκης για τη καθημερινή τους σίτιση. Η επιλογή τους γίνεται από το γραφείο Δημοτικής Μέριμνας σε συνεργασία με τις κατά τόπους Ενορίες της Ιεράς Μητροπόλεως Πατρών μετά από πλήρους κοινωνικής έρευνας από κοινωνικούς λειτουργούς και με βάση τα εισοδηματικά, κοινωνικά, οικογενειακά και άλλα κριτήρια. Τα τρόφιμα αγοράζονται από τον ίδιο το Δήμο καθώς και από χορηγίες της Μητρόπολης, επιχειρηματιών και συμπολιτών. Επίσης η Ομάδα Ε του Δήμου (εθελοντές) σε συνεργασία με άλλες Εθελοντικές Οργανώσεις ενισχύουν οικονομικά αδύναμες οικογένειες, ενώ τρόφιμα συλλέγονται και στα super market. Ακόμα η Τράπεζα Τροφίμων ενισχύεται από καμπάνιες κοινωνικών ομάδων και οργανώσεων, ιδιωτών, ΜΜΕ κ.α.

Από την Τράπεζα Τροφίμων εξυπηρετούνται 1.100 άπορες οικογένειες, παράλληλα συλλέγονται παιχνίδια, σχολικά είδη κ.α. για τα παιδιά. Τέλος οι άποροι δημότες απαλλάσσονται μερικώς ή όλως από την καταβολή τελών από το Γραφείο Απαλλαγής Δημοτικών Τελών.

²⁶ <http://www.okana.gr/index.php/2012-02-03-13-07-06/stegnatherapeutikaprogrammata/item/131>

4.3.7. Δημοτικά Ιατρεία

Κοινωνικό Ιατρείο

Η δημιουργία του Κοινωνικού Ιατρείου Πατρών προήλθε εθελοντικά από τον Ιατρικό Σύλλογο της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Πατρών και της Ένωσης Ιατρών Νοσοκομείων Αχαΐας. Το ιατρείο προσφέρει χωρίς καμία απολύτως οικονομική επιβάρυνση πρωτοβάθμια ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και φροντίδα σε όλους τους ανασφάλιστους και τους κοινωνικά αποκλεισμένους – Έλληνες και Μετανάστες.

Δημοτικά Ιατρεία του ΚΟΔΗΠ

Σκοπός λειτουργίας των Δημοτικών Ιατρείων είναι η παροχή ποιοτικών ιατρικών υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, σε ομάδες πληθυσμού του Δήμου Πατρέων που δυσκολεύονται να εξυπηρετηθούν από τις υπάρχουσες δομές του συστήματος υγείας. Ειδικότερα απευθύνονται στους ανασφάλιστους, άπορους, οικονομικά και κοινωνικά ευάλωτους συμπολίτες μας αλλά και σε ειδικές ομάδες πληθυσμού, όπως στα άτομα τρίτης ηλικίας.

Κοινωνικό Παιδιατρείο

Η εθελοντική προσφορά του Ιατρικού Συλλόγου, του Συλλόγου Ιδιωτών Παιδιάτρων καθώς και με τη στήριξη του Κοινωνικού Οργανισμού λειτουργεί στο χώρο του 3ου ΚΑΠΗ, Κοινωνικό Παιδιατρείο για την υποστήριξη παιδιών των άπορων και ανασφάλιστων οικογενειών.²⁷

4.3.8. Δημοτική Ιματιοθήκη

Η λειτουργία της δημοτικής ιματιοθήκης ξεκίνησε τον Δεκέμβριο του 2011 από την Αντιδημαρχία Εθελοντισμού, τα ΜΚΟ, την Ισότητας Φύλων, την Ένταξη Μεταναστών και την Εξυπηρέτησης του Πολίτη, αξιοποιώντας εγκαταλελειμμένο ακίνητο του Δήμου. Σκοπό της είναι η δωρεάν διανομή ειδών ρουχισμού και υποδημάτων σε πάνω από 1.000 άπορες οικογένειες να παραλαμβάνουν ρούχα κάθε 4 μήνες. Η συλλογή των ρούχων, η τακτοποίηση της Ιματιοθήκης καθώς και η λειτουργία της στηρίζεται αποκλειστικά σε εθελοντές. Η Δημοτική Ιματιοθήκη ενισχύεται από τη προσφορά των πολιτών της Πάτρας, από ιδιώτες, από καμπάνιες κοινωνικών ομάδων επιχειρηματιών και οργανώσεων, από ΜΜΕ κ.α.²⁸

²⁷ <http://www.e-patras.gr/web/guest/citizens/health-and-social-care/residential-care>

²⁸ <http://www.e-patras.gr/web/guest/citizens/health-and-social-care/municipal-wardrobe>

4.3.9. Τράπεζα Χρόνου

Στόχος της Τράπεζας Χρόνου είναι η καταπολέμηση της φτώχειας και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν ευπαθείς ομάδες που είναι αδύναμες ως προς την αποκλειστική χρήση του χρήματος δημιουργώντας έτσι ένα δίκτυο συναλλαγής υπηρεσιών και προϊόντων.

Ο Δήμος Πατρέων έχει δημιουργήσει μια ιστοσελίδα (www.trapezahronou.gr) που αναφέρεται αποκλειστικά στη Τράπεζα Χρόνου, εκεί οι πολίτες έχουν τη δυνατότητα να προσφέρουν αλλά και να δέχονται υπηρεσίες και προϊόντα που επιθυμούν με την αποκλειστική χρήση της Τοπικής Εναλλακτικής Μονάδας. Στην ιστοσελίδα μπορούν να εγγραφούν, εκτός από τους ωφελούμενους του προγράμματος, πολίτες, επιχειρήσεις, σύλλογοι και κάθε είδους φορείς που θέλουν να προσφέρουν ή να ανταλλάξουν υπηρεσίες και υλικά αγαθά. Ο κάθε χρήστης έχει τη δυνατότητα να δημιουργεί αγγελίες οι οποίες αφορούν προϊόντα ή υπηρεσίες που θέλει να προσφέρει ορίζοντας παράλληλα τις Τοπικές Εναλλακτικές Μονάδες (TEM). Η αγγελία μπορεί να είναι για παράδειγμα για παροχή συμβουλών, μαθήματα, φύλαξη μωρών, γενικές εργασίες καθώς και για αντικείμενα όπως βιβλία, έπιπλα, συσκευές κ.α. Στη συνέχεια ο χρήστης με κάθε συναλλαγή που προσφέρει κερδίζει TEM τα οποία μπορεί να εξαργυρώσει με 3 τρόπους.

Τρόπος 1^{ος}: Να τα χρησιμοποιήσει για να αποκτήσει προϊόντα ή υπηρεσίες που προσφέρονται μέσω της Τράπεζας Χρόνου.

Τρόπος 2^{ος}: Να τα προσφέρει σε κάποιο άλλο μέλος ως δωρεά.

Τρόπος 3^{ος}: Να τα προσφέρει ως δωρεά στην Τράπεζα Χρόνου και να διανεμηθούν προς τους χρήστες – ωφελούμενους του προγράμματος.

Τέλος σκοπός των σημείων συναλλαγής TEM είναι να εξυπηρετούν μέλη τα οποία δεν έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης στο διαδίκτυο ώστε να εγγραφούν, να ψάξουν και να καταχωρήσουν αγγελίες προσφοράς και ζήτησης, και να πραγματοποιήσουν ανταλλαγές. Το σημείο συναλλαγής TEM της Τράπεζας Χρόνου του Δήμου Πατρέων, στεγάζεται στα γραφεία της Αντιδημαρχίας Υποστήριξης του Δημότη, Εθελοντισμού, Ισότητας των Φύλλων & Ένταξης Μεταναστών του Δήμου Πατρέων.²⁹

4.3.10. Κοινωνικό Παντοπωλείο

Το Κοινωνικό Παντοπωλείο θα είναι η εξέλιξη της Τράπεζα Τροφίμων του Δήμου Πατρέων και θα στηρίζει συμπολίτες που βρίσκονται κάτω από τα όρια της φτώχειας και γενικά θα στηρίζει και θα αναπτύξει σημαντικές δράσεις σε θέματα υποστήριξης ευπαθών ομάδων. Η

²⁹ <http://www.thebest.gr/news/index/viewStory/190919>

συνεργασία θα γίνει με την Ιερά Μητρόπολη Πατρών, την Τράπεζα Τροφίμων (εξυπηρετεί πάνω από 1.300 οικογένειες) και τις Δημοτικές Ενότητες.

Στόχος είναι να γίνει αναβάθμιση στη δομή αυτή διότι, ενώ οι ανάγκες των ευπαθών ομάδων αυξάνονται σε μεγάλο βαθμό, οι πόροι του Δήμου της Πάτρας και του Οργανισμού μειώνονται. Η συμμετοχή του Κοινωνικού Οργανισμού στο πρόγραμμα «Κοινωνικές Δομές Άμεσης Αντιμετώπισης της Φτώχειας» θεωρείται εξίσου σημαντική ώστε να γίνει σωστά η μετεξέλιξη της Τράπεζας Τροφίμων σε Κοινωνικό Παντοπωλείο. Δικαιούχος του προγράμματος είναι η ΑΜΚΕ ΣΤΗΡΙΞΗ που σκοπός της είναι η συνεργασία και η επιπλέον στελέχωση που θα αναβαθμίσει τις υπηρεσίες σε μεγάλο βαθμό και θα συνδέονται με τοπικές επιχειρήσεις, σχολεία και την τοπική κοινωνία για την συλλογή των παραπάνω προϊόντων.

Το κοινωνικό παντοπωλείο του Δήμου Πατρέων, θα αποτελείται από τμήματα, στα οποία θα διατίθενται:

1. Τρόφιμα και είδη παντοπωλείου συσκευασμένα, είδη ατομικής υγιεινής, κατεψυγμένα προϊόντα.
2. Είδη ένδυσης και υπόδησης χρησιμοποιημένα και μη, είδη οικιακού εξοπλισμού, παιχνίδια κ.λπ. τα οποία θα συλλέγονται στην ιματιοθήκη και με ευθύνη προσωπικού θα καθαρίζονται και θα διαχωρίζονται ανάλογα με το είδος και το μέγεθος και στη συνέχεια θα τα παραδίδουν στο Κοινωνικό Παντοπωλείο για να τα προσφέρουν στους ωφελούμενους
3. Είδη ψυχαγωγίας όπως βιβλία, cd - dvd, για την κάλυψη αναγκών μάθησης και πολιτισμού.
4. Προώθηση προϊόντων συγκεκριμένου κόστους των 40,00€ κατ' ελάχιστον τον μήνα, σε άτομα που έχουν κάρτα απόρου προκειμένου να διασφαλίζετε η σταθερή τροφοδοσία για τουλάχιστον 150 οικογενειών κάθε μήνα.
5. Ο αριθμός του προσωπικού θα κυμαίνεται στα πέντε άτομα.
  - 1 άτομο διοικητικό,
  - 3 άτομα υποστηρικτικό προσωπικό - στελέχη τροφοδοσίας και
  - 1 κοινωνικό λειτουργό.

Οι δράσεις δικτύωσης θα υλοποιούνται από το Κοινωνικό παντοπωλείο για την συλλογή προϊόντων που θα διατίθενται στη Δομή, για να δημιουργηθεί ένα δίκτυο ροής προϊόντων καθ' όλη την διάρκεια του έργου.³⁰

4.3.11. Συσσιτία

Στο Πνευματικό Κέντρο του Ιερού Ναού Αγ. Σοφίας Πατρών θα δημιουργηθεί η Δομή παροχής Συσσιτίων του Δήμου Πατρέων η οποία θα:

- Διαθέτει υπηρεσίες σίτισης σε άπορους και άστεγους.
- Διαθέτει πολιτική συλλογής πλεοναζόντων προϊόντων από εργαστήρια - βιοτεχνίες παραγωγής τροφίμων (ζαχαροπλαστική, αρτοποιεία, εστιατόρια κλπ.), καθώς επίσης και από τους πολίτες.
- Εξασφαλίζει την τροφοδοσία γευμάτων σε τουλάχιστον 100 ωφελούμενους ημερησίως.
- Απασχολεί επτά (7) άτομα προσωπικό. 1 άτομο ως διοικητικό προσωπικό, 2 άτομα ως προσωπικό καθαριότητας, 3 άτομα ως στελέχη κουζίνας και 1 άτομο ως κοινωνικό λειτουργό.

Οι ωφελούμενοι που θα εξυπηρετούνται από την Δομή παροχής συσσιτίων θα είναι άποροι και άστεγοι δημότες. Η επιλογή τους θα γίνεται βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων προσκομίζοντας στους δικαιούχους ειδική κάρτα απόρου προκειμένου όχι μόνο να έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης στο κτήριο της Δομής αλλά να υπάρχει η εξασφάλιση και η ισονομία στους ωφελούμενους.

Η ειδική κάρτα του απόρου θα έχει διάρκεια 12 μήνες, με τη λήξη της συγκεκριμένης κάρτας ο ωφελούμενος υποχρεούται να προσκομίσει τα απαραίτητα δικαιολογητικά ώστε να γίνει έλεγχος από την αρμόδια επιτροπή του οργανισμού και εφόσον γίνει έγκριση των δικαιολογητικών τότε ο ωφελούμενος θα είναι ξανά δικαιούχος της ειδικής κάρτας απόρου.³¹

4.3.12. Δημοτικοί Λαχανόκηποι

Η δομή θα δημιουργηθεί στην Δημοτική Ενότητα Παραλίας σε αγροτεμάχιο συνολικού

³⁰ <https://www.patrasevents.gr/article/24450-patra-koinonikes-domes-dimou-aporous-astegous-polites>

³¹ <http://www.e-patras.gr/web/guest/205>

εμβαδού 10.000τ.μ. ιδιοκτησίας του Δήμου Πατρέων. Θα αποτελείται από έκταση ενιαίου αρδευόμενου και περιφραγμένου αγροκτήματος, η οποία θα κατανέμεται σε ισομερή τεμάχια, σε ωφελούμενα άτομα, ώστε να τα καλλιεργήσουν, με αποκλειστικό σκοπό την σίτιση τους για ένα έτος. Η γεωργική έκταση που θα παρέχεται θα είναι συγκεκριμένη, δηλαδή, κάθε 50τ.μ. γεωργικής έκτασης θα αντιστοιχεί τουλάχιστον σε 100 απόρους, άνεργους και αστέγους με σκοπό να καλλιεργηθεί αποκλειστικά από τους ωφελούμενους αλλά και με τη βοήθεια των οικείων. Επίσης θα τους διατίθεται ο απαραίτητος εξοπλισμός και τα εργαλεία για την καλλιέργεια του αγροτεμαχίου, ώστε να εξασφαλιστεί όχι μόνο η σίτιση τους αλλά και η παροχή του 10% της ετήσιας παραγωγής τους στο Κοινωνικό Παντοπωλείο του Δήμου Πατρέων

Η επιλογή των ωφελούμενων θα γίνεται από την Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου Πατρέων, βάσει συγκεκριμένων κοινωνικοοικονομικών κριτηρίων και θα έχουν πρόσβαση στο χώρο της Δομής με την επίδειξη ειδικής κάρτας απόρου που θα προμηθεύονται από τον Δήμο προκειμένου να εξασφαλίζεται η ισονομία και η αξιοπρέπεια των ωφελουμένων.

Η απόδοση του κάθε ωφελουμένου θα γίνεται με καταγραφή από ηλεκτρονικό σύστημα το οποίο θα διαθέτει Ο Δημοτικός Λαχανόκηπος,. Η ισχύς της κάρτας των ωφελουμένων θα είναι διάρκειας δώδεκα (12) μηνών, μετά τη λήξη της κάρτας οι ωφελούμενοι είναι υποχρεωμένοι να προσκομίσουν εκ νέου τα δικαιολογητικά, στον Κοινωνικό Οργανισμό του Δήμου Πατρέων, για να εξεταστούν εκ νέου από την αρμόδια επιτροπή του οργανισμού και να εκδοθεί νέα κάρτα απορίας.³²

4.4. Προϋπολογισμός Κοινωνικών Δράσεων³³

Ο Προϋπολογισμός του Κοινωνικού Οργανισμού του Δήμου (ΚΟΔΗΠ) για το 2018 εγκρίθηκε από το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Πατρέων. Στον οποίο αναφέρεται ότι:

Κατά 1 εκατομμύριο ευρώ έχει αυξηθεί ο προϋπολογισμός του ΚΟΔΗΠ σε σχέση με τα περσινά δεδομένα. Αυτό έχει συμβεί διότι υπάρχει ενίσχυση των παλαιών δράσεων και δημιουργία νέων, έτσι με αυτόν τον τρόπο οι δράσεις αυξάνονται, προκειμένου να αντιμετωπιστούν άμεσα οι αυξημένες κοινωνικές ανάγκες των πολιτών του Δήμου της Πάτρας, ιδιαίτερα των φτωχότερων λαϊκών στρωμάτων, των ανήμπορων και των ευάλωτων ομάδων.

Η δημιουργία νέων δράσεων έχουν ως εξής:

1. Δημιουργία νέων βρεφικών τμημάτων σε παιδικούς σταθμούς δυναμικότητας έως 24 βρεφών, επιπλέον των 1161 θέσεων για νήπια και βρέφη, που είχαμε δημιουργήσει

³² <http://www.e-patras.gr/web/guest/206>

³³ <https://www.patrasevents.gr/article/321702-patra-egkrithike-o-proipologismos-tou-koinonikou-organismou-gia-to-2018>

μέχρι πέρσι, διατηρώντας τις απαλλαγές τροφείων για τα νέα ζευγάρια, με ετήσιο εισόδημα έως 25000 ευρώ. Όφελος περίπου 120-130 χιλιάδων ευρώ το χρόνο, για τα νέα ζευγάρια.

Τα 3 τελευταία χρόνια λειτούργησαν νέα τμήματα, δημιουργώντας 250 θέσεις νηπίων και βρεφών, ενώ παράλληλα δημιουργήθηκαν νέες θέσεις βρεφών από το νέο σταθμό του δημοτικού βρεφοκομείου της Πάτρας. Μάλιστα πέρσι για πρώτη φορά στον ΚΟΔΗΠ, διαπιστώνοντας την αυξημένη ζήτηση θέσεων για βρέφη, έναντι των νηπίων, δημιούργησε και λειτούργησε 4 βρεφικά τμήματα, δυναμικότητας 48 βρεφών.

2. Συνέχιση της λειτουργίας του 5ου Θερινού Κέντρου Δημιουργικής Απασχόλησης (ΚΔΑΠ), ημερήσιας κατασκήνωσης στην πλαζ στην Αγυιά. Το 2017 φιλοξενήθηκαν δωρεάν περίπου 1000 παιδιά. Αποδόθηκαν περίπου 110.000 ευρώ για τη λειτουργία της, που τα ωφελήθηκαν οι συγκεκριμένες νέες οικογένειες.

Τη πρώτη χρονιά λειτουργίας του ΚΔΑΠ φιλοξενήθηκαν περίπου 500 παιδιά, τη δεύτερη χρονιά περίπου 750 και πέρσι 1000, παρέχοντας μεταφορά, σίτιση, δημιουργική απασχόληση, αθλητικές, πολιτιστικές δραστηριότητες.

3. Δημιουργία του 6ου Θερινού ΚΔΑΠ, ημερήσιας παιδικής κατασκήνωσης στα Ροϊτικά, δυναμικότητας 350 παιδιών. Ένας χώρος με τα κτίρια του εγκαταλελειμμένα (εκτός της αίθουσας Τσίγκα) για πολλά χρόνια, που επισκευάστηκαν και αναβαθμίστηκαν, εκτελώντας πολλές από τις εργασίες του με τα συνεργεία του Δήμου.

Το καλοκαίρι του 2018 φιλοξενηθήκαν και στις δύο κατασκηνώσεις, περίπου 1200 παιδιά, ώστε να καλυφτούν όσο το δυνατόν περισσότερες αιτήσεις, λαμβάνοντας υπόψη ότι πέρσι έφτασαν τις 1600 περίπου.

4. Οι διανομές τροφίμων, «δεκατιανού» σε υποσιτιζόμενους μαθητές στα σχολεία της Πάτρας. Πέρσι χορηγήθηκαν σε 1300 μαθητές, σε 4 διανομές τρόφιμα. Φέτος θα χορηγηθούν περίπου 7-8 διανομές σε 1500 περίπου μαθητές, ανάλογα με τις ανάγκες.
5. Τα Συσσίτια έτοιμου φαγητού σε 150-200 άπορους καθημερινά και 150 περίπου μερίδες σε πρόσφυγες-μετανάστες, ανά 2η ημέρα
6. Τα νέα Πρόγραμμα αντιμετώπισης φτώχειας σημαντικό είναι να αναφερθεί ότι η υλοποίηση γίνεται χωρίς τη συμμετοχή ΜΚΟ, όπως είχε πράξει η προηγούμενη Δημ. Αρχή, αλλά και όπως άλλοι Δήμοι που πράττουν σήμερα.

Βέβαια να σημειωθεί ότι, οι συγκεκριμένοι εργαζόμενοι καλύπτουν πάγιες και διαρκείς ανάγκες και θα πρέπει να μονιμοποιηθούν και όχι να απολυθούν όταν λήξει το πρόγραμμα.

Επίσης μέσω των προγραμμάτων αυτών λειτουργούν:

- ✚ Κέντρο Κοινότητας : Για υποδοχή και υποστήριξη πολιτών ευπαθών ομάδων, εξυπηρέτηση αιτήσεων, τροποποιήσεων δικαιούχων του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης (ΚΕΑ) σε περισσότερους από 10000 δικαιούχους. Κινητή μονάδα για υποστήριξη ευάλωτων ομάδων, όπως Ρομά, πρόσφυγες κ.λ.π.
  - ✚ Δομή Παροχής Βασικών Αγαθών: Κοινωνικό Παντοπωλείο, Συσσίτια, Κοινωνικό Φαρμακείο
  - ✚ Διανομές τροφίμων σε ωφελούμενους του Κοινωνικού Παντοπωλείου
  - ✚ Διανομές προϊόντων σε ωφελούμενους του ΚΕΑ - ΤΕΒΑ : περισσότεροι από 10000 δικαιούχοι
  - ✚ Χορήγηση φαρμάκων σε ανασφάλιστους, άπορους, σε 90-100 άτομα
  - ✚ Έκδοση κάρτας ωφελούμενου νοικοκυριού στις Κοινωνικές Δομές Αστέγων «Ανοικτό Κέντρο Ημέρας», «Υπνωτήριο», για προσωρινή φιλοξενία Αστέγων και υποστήριξή τους σε περισσότερα από 100 άτομα
7. Λειτουργία του Άτυπου Υπνωτηρίου τις μέρες του ψύχους για περίπου 15-20 άτομα, στο Αρσάκειο, μέχρι να αρχίσουν εκεί οι εργασίες ανακατασκευής.
8. Συνέχιση και αναβάθμιση της λειτουργίας των 3 ΚΑΠΗ, των προγραμμάτων «Βοήθεια στο σπίτι» και όλων των υπολοίπων υποστηρικτικών δομών και υπηρεσιών. Πραγματοποίηση εν και πάλι του Φεστιβάλ των ΚΑΠΗ, με μουσικοχορευτικά δρώμενα. (Συμμετείχαν περίπου 300 μέλη ΚΑΠΗ στις εκδηλώσεις, πλέον των συνοδών μελών)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

---

5. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΑΤΡΕΩΝ

5.1. Οικονομικό Προφίλ

Με βάση το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (Ε.Π.) Δυτικής Ελλάδας 2014 – 2020 ο Δήμος Πατρέων αποτελεί αστικό κέντρο (πόλη με πληθυσμό άνω των 70.000 κατοίκων, όπως

προσδιορίζεται στο Ε.Π.) εφαρμογής Σχεδίου Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων (ΟΧΕ) για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη (ΒΑΑ).

Τα ειδικά χαρακτηριστικά και οι ανάγκες του Δήμου Πατρέων αποτυπώνονται από το Σχέδιο Στρατηγικής για τη ΒΑΑ που εντοπίζει το τοπικό αναπτυξιακό δυναμικό των περιοχών εφαρμογής του και αποτελεί εργαλείο για την εφαρμογή αναπτυξιακών στρατηγικών σε τέσσερις (4) χωρικές ενότητες:

- Ζώνη 1, Ιστορικό Κέντρο Πάτρας
- Ζώνη 2, Περιοχή Έλους Αγυιάς
- Ζώνη 3, Περιοχή Ζαρουχλειϊκών
- Ζώνη 4, Παραλιακή Ζώνη

Το Σχέδιο Στρατηγικής για τη ΒΑΑ του Δήμου Πατρέων είναι πολύ σημαντικό και περιλαμβάνει έργα και δράσεις πολλών δεκάδων εκ. ευρώ, στα οποία έχει γίνει προσπάθεια για την ένταξή τους στο νέο ΕΣΠΑ 2014 – 2020 (Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δυτικής Ελλάδας και Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα), στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και στα Διακρατικά Ευρωπαϊκά Προγράμματα, ώστε τα αποτελέσματα να είναι θετικά για την ζωή του Πατραϊκού Λαού.

Οι ανάγκες και οι προτεραιότητες της πόλης, σε συνδυασμό με τη δυνατότητα και την εκτίμηση για ωρίμανση των αναγκαίων μελετών, την ανάθεση δημόσιου έργου και την ολοκλήρωση του εντός της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου αποτελούν τα βασικά κριτήρια των προτάσεων. Ξεχωριστή προσοχή δόθηκε στην εξυπηρέτηση των άμεσων και πραγματικών αναγκών προς το πολίτη, αποφεύγοντας έργα βιτρίνες και εντυπωσιασμού μεγάλου προϋπολογισμού.

Οι υπηρεσιακοί παράγοντες του Δήμου Πατρέων σύνταξαν και παρουσίασαν το σχέδιο στους φορείς της πόλης σε ημερίδα διαβούλευσης την 20η Απριλίου 2016 και η τελική του έκδοση συμπεραίνεται από τα σχόλια και τις προτάσεις φορέων που υποβλήθηκαν κατά τη φάση της διαβούλευσης. Η συγκεκριμένη έκδοση εγκρίθηκε βάσει του ανωτέρω 1 σχετικού (367/30-5-2016 Απόφαση του Δημ. Συμβουλίου). Στη συνέχεια και βάσει του ανωτέρω 2 σχετικού (2721/5-7-2016 Πρόσκληση της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης (ΕΥΔ) του Ε.Π. «Δυτική Ελλάδα 2014 – 2020») ο Δήμος Πατρέων κλήθηκε να υποβάλει το Σχέδιο του σε συγκεκριμένη δομή, η οποία περιελάμβανε τις εξής ενότητες:

1. Στοιχεία Φορέων ΒΑΑ
2. Περιγραφή Δήμου Πατρέων – Υφιστάμενη Κατάσταση

3. Παρουσίαση της περιοχής παρέμβασης και αναγνώριση κύριων αναγκών
4. Καθορισμός της Στρατηγικής και των Στόχων της ΒΑΑ
5. Πράξεις Στρατηγικής ΒΑΑ
6. Σχέδιο Χρηματοδότησης Στρατηγικής ΒΑΑ
7. Συμπληρωματικότητα και συνέργεια των πράξεων ΒΑΑ με Στρατηγικές και Στόχους της ΠΔΕ
8. Πλαίσιο κατάρτισης και υλοποίησης της Στρατηγικής ΒΑΑ ³⁴

Το Σχέδιο υποβλήθηκε στην ΕΥΔ την 28/9/2016 και σύμφωνα με το ανωτέρω 3 σχετικό (5309/1-12-2016 Έγγραφο της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Ε.Π. «Δυτική Ελλάδα 2014 – 2020») ζητήθηκαν διευκρινίσεις και συμπληρώσεις, οι οποίες υποβλήθηκαν στις 19/12/2016. Κατόπιν αυτού και σύμφωνα με το με το ανωτέρω 4 σχετικό (388/27-1-2017 Απόφαση της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Ε.Π. «Δυτική Ελλάδα 2014 – 2020») εγκρίθηκε το Στρατηγικό Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης του Δήμου Πατρέων, όπως αυτό υποβλήθηκε, συνολικού προϋπολογισμού 88.997.000 € εκ των οποίων τα 43.880.000 € θα χρηματοδοτηθούν από το Ε.Π. «Δυτική Ελλάδα 2014 – 2020» ενώ τα 45.117.000 € θα διεκδικηθούν από άλλες πηγές χρηματοδότησης.

Τα στοιχεία σχετικά με την χρηματοδότηση κάθε Πράξης και το σύνολο του Στρατηγικού Σχεδίου έχουν ως εξής:

Σύνολα Προϋπολογισμού:

- ✚ ΕΤΠΑ του ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας (με Δικαιούχο τον Δήμο Πατρέων): 39.650.000 €
- ✚ ΕΤΠΑ του ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας (με ΕΦΔ τον Δήμο Πατρέων): 3.850.000 €
- ✚ ΕΚΤ του ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας: 300.000 €
- ✚ «Τεχνική Βοήθεια» του ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας: 80.000 € (Υπηρεσίες Τεχνικού Συμβούλου: 67.000 € και Ενέργειες Δημοσιότητας: 13.000 €)
- ✚ Σύνολο Προϋπολογισμού από ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας: 43.880.000 €
- ✚ Σύνολο Προϋπολογισμού από άλλες πηγές χρηματοδότησης: 45.117.000 €
- ✚ Γενικό Σύνολο Προϋπολογισμού ΒΑΑ: 88.997.000 €³⁵

Στο ανωτέρω σύνολο προστίθεται και ο αιτούμενος προϋπολογισμός ποσού 80.000 € από την «Τεχνική Βοήθεια» του ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας.

³⁴ <https://www.patrasevents.gr/article/270602-patra-to-stratigiko-sxedio-viosimis-anaptiksis-tou-dimou>

³⁵ <https://dete.gr/πατραπράσινη-πόληενεργειακά>

5.2. Στρατηγική για την εφαρμογή ΒΑΑ του Δήμου Πατρέων

Η ΒΑΑ έχει ως βασικό στόχο για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη στη βάση των χωρικών και κοινωνικοοικονομικών χαρακτηριστικών της. Επίσης συσχετίζεται με την ανάπτυξη των στόχων και προτεραιοτήτων των ΒΑΑ με τους Θεματικούς Στόχους, τις Επενδυτικές Προτεραιότητες και τους Ειδικούς Στόχους του ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας 2014-2020. Αξίζει να σημειωθεί πως μέσω της ΒΑΑ αναμένεται να υλοποιηθούν παρεμβάσεις που θα καλύπτουν το σύνολο των στρατηγικών παραμέτρων της Περιφέρειας για τη νέα προγραμματική περίοδο όπως:

- Χωροταξία
- Πολιτισμός
- περιβάλλον
- μεταφορές
- έξυπνες εφαρμογές για ενίσχυση της έξυπνης επιχειρηματικότητας
- δικτύωση και αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού

Λαμβάνοντας υπόψη τη σημαντικότητα της πόλης και την άμεση επιρροή της σε τοπικό αλλά και εθνικό επίπεδο, η εκπόνηση στρατηγικού πλάνου από τις αστικές αρχές περιγράφουν το όραμα της Πάτρας καθώς και τη στρατηγική που ακολουθεί με την πραγματοποίηση στρατηγικών στόχων και όχι μόνο ειδικών αλλά και γενικών δράσεων έτσι ώστε το όραμα τα πόλης να γίνει πραγματικότητα . Ένα τέτοιο όραμα οφείλει να εντάσσει και τις έννοιες της βιωσιμότητας και πιο συγκεκριμένα να κινείται με κριτήριο τη πολυσύνθετη έννοια της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης.

Για να εισέλθει ο Δήμος σαν Τοπική Διοίκηση πρέπει να εισαχθεί στη διαμόρφωση νέων κατευθύνσεων είτε στηρίζοντας πρωτοβουλίες των τοπικών φορέων, είτε λαμβάνοντας πρωτοβουλίες βασισμένος στον σχεδιασμό που ο ίδιος καθορίζει. Η Πάτρα μπορεί να αναβαθμιστεί και να βελτιώσει τις προοπτικές της σε διεθνές επίπεδο, με την αξιοποίηση των συγκριτικών της πλεονεκτημάτων, τα οποία μπορούν να αντιμετωπιστούν ως πυλώνες ανάπτυξης της.³⁶

Στόχος είναι η κοινωνική ανάπτυξη μέσω της αξιοποίησης των προγραμμάτων, αυτό για να πραγματοποιηθεί θα πρέπει η πόλη της Πάτρας να προβάλλει το ενδιαφέρον της στον

---

³⁶ Δήμος Πατρέων

ευρωμεσογειακό χώρο και να αναζητήσει συνεργάτες σε άλλες πόλεις και περιοχές της Ευρώπης και της Μεσογείου.³⁷

5.3. Όραμα γενικός αναπτυξιακός στόχος της πόλης της Πάτρας³⁸

Το όραμα της πόλης της Πάτρας προτείνεται να στηρίζεται σε τρεις 3 βασικές έννοιες

1. **Έξυπνη Πόλη (smart city).** Για τη βελτίωση των υπηρεσιών προς τους πολίτες, τους επισκέπτες και τις επιχειρήσεις θα πρέπει να υπάρξει ανάπτυξη και υιοθέτηση νέων τεχνολογιών, δημιουργία συνεργιών (clustering) και δημιουργικών θερμοκοιτίδων.
2. **Βιώσιμη-πράσινη Πόλη.** Με τη δημιουργία νέων ανοιχτών δημόσιων χώρων και τη σύνδεση αυτών με δίκτυα βιώσιμης αστικής κινητικότητας και δράσεις που θα στοχεύουν στην εκμετάλλευση των ΑΠΕ και την ενεργειακή αναβάθμιση του κτιριακού της αποθέματος.
3. **“Γαλάζια” πόλη.** Με συγκεκριμένο στόχο προς τις θαλάσσιες δραστηριότητες και στη γαλάζια οικονομία-ανάπτυξη blue growth³⁹

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΜΕΛΕΤΗΣ

Στόχος της κοινωνικής πολιτικής είναι η κοινωνική προστασία των πολιτών που δεν έχουν τη δυνατότητα να προστατευθούν από τις υπηρεσίες της κοινωνικής ασφάλισης, αλλά και αυτούς που δεν έχουν ούτε τα κατάλληλα μέσα προκειμένου να αντιμετωπίσουν προβλήματα και δυσκολίες που επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό τη καθημερινότητα τους.

Ο όρος Αυτοδιοίκηση δηλώνει την αυτονομία που συνδυάζεται με τη γεωγραφική αποκέντρωση. Ο θεσμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης δίνει την ευκαιρία στο πολίτη να συμμετάσχει στο σχεδιασμό της υλοποίησης τοπικών αναπτυξιακών προγραμμάτων. Η Τ.Α. πρέπει να έχει τον πρώτο λόγο όσον αφορά την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών προς τους πολίτες λόγω του ότι γνωρίζει τις ανάγκες και το προφίλ των ωφελούμενων. Επίσης είναι σε θέση να σχεδιάζει και να υλοποιεί χρηματοδοτήσεις είτε από τους ίδιους τους πόρους είτε από ευρωπαϊκά προγράμματα εντοπίζοντας τα κενά και να στοχεύει σε αυτά.

³⁷ <http://dytikiellada.gr/wp-content/uploads/2016/03/%CE%9C%CE%95%CE%9B%CE%95%CE%A4%CE%97-%CE%9F%CE%A7%CE%95-%CE%93%CE%99%CE%91-%CE%92%CE%91%CE%91.pdf>

³⁸ Αξίζει να σημειωθεί ότι το όραμα της πόλης της Πάτρας δεν έχει διατυπωθεί από τις αστικές/δημοτικές αρχές.

³⁹ http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/blue_growth/index_en.htm

Να τονίσουμε όμως ότι δυο από τα μεγαλύτερα προβλήματα της κοινωνικής πολιτικής είναι το φαινόμενο της φτώχειας και ο κοινωνικός αποκλεισμός, αυτό συμβαίνει διότι υπάρχει σημαντική έλλειψη των θεσμικών ρυθμίσεων ώστε να αντιμετωπισθούν άμεσα και με επιτυχία να φαινόμενα αυτά.

Αυτό βέβαια προϋποθέτει συνεχή συνεργασία μεταξύ όλων των φορέων και ανταλλαγή πληροφοριών ώστε να αποφεύγονται τα γνωστά φαινόμενα διάσπασης οργανωμένων συνόλων και αλληλοεπικάλυψης.

Κατά συνέπεια, η τοπική αυτοδιοίκηση θα πρέπει να διεξάγει διάφορες ενέργειες κοινωνικής πολιτικής που θα φανούν χρήσιμες και θα συμβάλλουν στην αντιμετώπιση ενός σοβαρού κοινωνικού προβλήματος, αυτού της φτώχειας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ

- ο **(Σκαμνάκης, 2005)** *Η υποεθνική παράμετρος, προοπτική ή αδύναμος κρίκος των συστημάτων κοινωνικής προστασίας. μια εμπειρική διερεύνηση των χαρακτηριστικών των προγραμμαμάτων κοινωνικής προστασίας της αυτοδιοίκησης, εκδόσεις κριτική, Αθήνα.*
- ο **(Κοντιάδης, Ξ., Καλατζής, Ν., Μίχος, Λ., Μπιτσάνη, Ε., Τσέκος, Θ., 2006).** *Κοινωνική Πολιτική και ΤΑ, Τελική Έκθεση, Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Αθήνα.*
- ο **(Μητάκος, Γ.1993).** *Τοπική Ανάπτυξη και Κοινωνική Πολιτική, εκδόσεις Ίδρυμα Σάκη Καραγιώργα, Αθήνα.*
- ο **Ι.Ε. Πυργιωτάκης- Ανδρ. Μπρούζος, Ελ. Στεφάνου, Νικ. Παπαδάκης, Ζαχ. Παληός, Βασ. Κουλαϊδής.** *Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης- Εκπαίδευση και Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα.*
- ο **Κασσιανή Πανουτσοπούλου.** *Κοινωνική πρόνοια ιστορική εξέλιξη- Σύγχρονες Τάσεις – Αθήνα 1984*
- ο **Γιάννης Βαρδακούλας.** *Κοινωνική Πολιτική – Αθηνά 1980*
- ο **Κρεμαλής, Κ.Α.** *Δίκαιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων (1985)*
- ο **Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης.** *Κοινωνική Πολιτική και Τοπική Αυτοδιοίκηση, Τελική έκθεση, Αθήνα 2006*
- ο **Βρεττός Αλέξανδρος - Σχεδιασμός Κοινωνικής Πολιτικής ΟΤΑ "Οι τυπολογίες του κοινωνικού κράτους" κεφάλαιο 2.1.2**
- ο **Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας - Άρθρο 136**
- ο **Lewis Dijkstra.** *Η 7η έκθεση για την οικονομική, την κοινωνική και την εδαφική συνοχή.*
- ο **Δικαίος, Κ., & Χλέτσος, Μ., (1999),** *"Υπηρεσίες υγείας / Νοσοκομείο, ιδιοτυπίες και προκλήσεις - Πολιτική Υγείας: Κοινωνική Πολιτική", Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα, τόμος Β'*

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

- ο **Castles F. & Ferrera M. (1996),** *"Home ownership and the welfare state: is southern Europe different?" South European society and politics 2*
- ο **Ferrera, M., (1999),** *"Η Ανασυγκρότηση του Κοινωνικού Κράτους στη Νότια Ευρώπη",*

στο Προοπτικές του Κοινωνικού Κράτους στη Νότια Ευρώπη, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, 1999, επιμέλεια Ματσαγγάνης Μ.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

<http://socialpolicy.gr>

<http://ec.europa.eu/>

<http://www.esake.gr>

<https://el.wikipedia.org>

<https://www.patrasevents.gr>

<http://www.e-patras.gr>

<http://www.okana.gr>

<http://www.thebest.gr>

<https://dete.gr>

<http://dytikiellada.gr>

<http://ec.europa.eu>

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Ε.Ε. (Ευρωπαϊκή Ένωση)

Ε.Κ.Τ. (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο)

Ε.Τ.Π. (Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής)

Ε.Κ.Μ. (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Μοντέλο)

Τ.Σ. (Ταμείο Συνοχής)

ΕΤ.Π.Α. (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης)

Α.Εγχ.Π. (Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν)

Μ.Μ.Ε. (Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης)

Ε.Σ.Σ.Δ. (Ένωση Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών)

ΕΣΠΑ (Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς)

Κ.Ο.ΔΗ.Π. (*Κοινωνικός Οργανισμός Δήμου Πατρέων*)

Δ.Ο.Υ.Π. (*Δημοτικός Οργανισμός Υγείας και Πρόνοιας*)

Κ.Α.Π.Η. (*Κέντρα Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων*)

Ο.Ν.Α.Π (*Οργανισμό Νεολαίας και Άθλησης*)

ΑμεΑ (*Άτομα Με Αναπηρία*)

Τ.Ε.Μ. (*Τοπικές Εναλλακτικές Μονάδες*)

Κ.Ε.Α. (*Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης*)

Τ.Ε.Β.Α. (*Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους*)

Β.Α.Α. (*Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξης*)

Π.Ε.Π. (*Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα*)

ΕΥΔ (*Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης*)

Τ.Α. (*Τοπική Αυτοδιοίκηση*)